

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т. І. Поніманської

Ольга Козлюк, Руслана Найда

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

Практикум

Навчальний посібник
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 “Дошкільна освіта”

Рівне-2021

УДК 37:165 (075.8)

К 59

Затверджено кафедрою педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 14.09.2018 року)

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного
університету (протокол № 8 від 27.09.2018 р.)

Рецензенти:

Семенов О. С. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Східноєвропейського національного університету імені Лесі
Українки;

Оксенюк О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського
державного гуманітарного університету.

Козлюк О.А., Найда Р.Г. Педагогічна творчість. Практикум:
К 59 навчальний посібник. 2-ге вид. зі змінами та доп. Рівне: РДГУ, 2021. 75 с.

У навчальному посібнику представлено силабус для здобувачів вищої освіти з курсу «Педагогічна творчість», плани семінарських, практичних, лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, питання гарантованого рівня знань та термінологічний словник.

Пропонований посібник одночасно є робочим зошитом здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Виконання завдань до практичних, лабораторних занять сприятиме розвитку педагогічної творчості та зростанню педагогічної майстерності майбутніх педагогів, визначенню напрямів їхнього подальшого самовдосконалення.

Посібник може бути корисним як здобувачам вищої освіти, так і викладачам та використовуватись під час аудиторного вивчення курсу «Педагогічна творчість» і для самостійної роботи студентів, у тому числі під час дистанційного навчання.

УДК 37:165 (075.8)

© Козлюк О.А., Найда Р.Г., 2018

© Козлюк О.А., Найда Р.Г., 2021

ЗМІСТ

Силабус навчальної дисципліни “Педагогічна творчість ”	4
Практикум (плани практичних, лабораторних занять і завдання для самостійної роботи)	18
Питання гарантованого рівня знань	70
Термінологічний словник	72

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Педагогічна творчість
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредити / 180 годин
Вид підсумкового контролю	екзамен
Викладач	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент Козлюк Ольга Андріївна
Профайл викладачів на сайті кафедри, в соцмережі	https://doshkilnardgu.webnode.com.ua/vikladatskij-sklad/kozlyuk-o-a/ https://www.facebook.com/profile.php?id=100001115936548
E-mail викладача:	olha.kozliuk@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації – щопонеділка, з 12.45 до 14.15 (2 академічні години) Он-лайн консультації – щовівторка, з 15.00-17.00; щочетверга з 15.00-17.00.

Анотація дисципліни

Педагогічна творчість – один з важливих компонентів підготовки сучасного педагога. Педагогічна творчість лежить в основі побудови процесу педагогічної взаємодії, гуманізації і демократизації навчання, уміння проектувати й організовувати систему педагогічного впливу на колектив та особистість, установлювати педагогічно доцільні стосунки з усіма учасниками освітнього процесу, вирішувати конфлікти та педагогічні задачі. Педагогічна творчість сприяє запобіганню професійного вигорання, допомагає моделювати технології педагогічної взаємодії в системі «педагог-дитина».

Педагогічна творчість у поєднанні з фаховою компетентністю, психолого-педагогічними знаннями, уміннями та навичками мають забезпечити високий рівень професійної, організаційної, методичної діяльності закладу дошкільної освіти. Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Педагогічна творчість» для фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 012 Дошкільна освіта.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних (семінарських), лабораторних занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання творчих завдань, написання творів тощо.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Модулів – 3	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта Освітня програма: Дошкільна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		4-й	3-4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>підготовка творчих проектів, виготовлення портфоліо вихователя</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		7-й	6-7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи – 6 год.	Освітній рівень: бакалавр	32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	10 год.
		Лабораторні	
		8 год.	год.
		Самостійна робота	
		108 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання:	
		8 год.	
		Вид контролю:	
екзамен			

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Педагогічна творчість» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: психологія загальна, вступ до спеціальності, педагогіка дошкільна, культура мовлення та виразне читання, психологія дитяча, філософія, психологія педагогічна, історія дошкільної педагогіки.

Мета і завдання дисципліни

1. Метою викладання дисципліни є: удосконалення теоретичної та практичної професійної підготовки вихователя закладу дошкільної освіти щодо розуміння законів та закономірностей педагогіки творчості як галузі педагогічного знання про творчий розвиток особистості, створення сприятливих умов для її творчої самореалізації та творчого самовираження, розкриття творчого потенціалу педагога.

2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: опанування знаннями про основні напрями досліджень проблеми творчості, предмет, завдання та науковий тезаурус педагогіки творчості; удосконалювати розуміння студентами сутності професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти, її гуманістичної спрямованості та творчого характеру; формувати знання про педагогічну творчість педагогів-новаторів минулого і сучасності, навчати

аналізувати риси творчого почерку педагогів-новаторів; розвивати педагогічну техніку як складову педагогічної творчості; формувати індивідуальний стиль творчої професійної діяльності; розвивати мотиви творчої професійної діяльності, творчі здібності; удосконалювати вміння педагогічного спілкування; виховувати прагнення професійного самовдосконалення та самовиховання.

3. Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальна:

ЗК-1. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення.

спеціальні:

СК-3. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).

СК-6. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- педагогічну творчість педагогів-новаторів минулого і сучасності;
- шляхи аналізу явища педагогічного новаторства і майстерності;
- способи прогнозування педагогічної діяльності;
- складові педагогічної техніки вихователя ЗДО;
- педагогічні технології творчого розвитку особистості вихователя і дитини дошкільного віку;
- моделі педагогічного спілкування;
- сутність педагогічних здібностей та їхнього розвитку;
- шляхи професійного самовдосконалення.

Вміти:

- аналізувати явища педагогічної творчості, майстерності і новаторства; педагогічні ситуації;
- застосовувати технології творчого розвитку особистості;
- використовувати професійні знання у роботі з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної домашньої роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Сутність і специфіка творчої діяльності педагога							
Тема 1. Становлення і розвиток педагогіки творчості – 4 год. Історія розвитку педагогіки творчості – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	1. Підібрати і виписати 5–6 думок, цитат відомих педагогів про значення творчості у розв’язанні виховних завдань. Проаналізувати їх – 2 год. (МО7) 2. Скласти 4 синквейни відповідно до історичних етапів шляху розвитку педагогічної творчості – 2 год. (МО7).	3, 4, 6, 8, 16, 18, 23, 26	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Семинар	МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	5 балів				
Тема 2. Методологічні засади педагогічної творчості – 2 год.	Лекція	МН1, МН3,	1 бал	1. Порівняти 5 наукових визначень поняття «творчості» (оформити у вигляді таблиці) та запропонувати власне – 2 год. (МО7). 2. Перерахувати основні ознаки творчої педагогічної діяльності – 1 год. (МО7) 3. Виконати вправу “Моє бачення творчого педагога” – 1 год. (МО7). 4. Заповнити анкету твір – 2 год. (МО6)	3, 4, 6, 14, 17, 21, 28	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Тема 3. Концептуальні засади педагогічної творчості – 2 год. Методологічні та концептуальні засади педагогічної творчості – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Підготувати реферативне повідомлення на одну з запропонованих тем: 1). Розвиток педагогічної творчості. 2) Творчість та майстерність. 3). Педагогіка творчості – галузь педагогіки. 4). Розвиток творчої особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. 5). Педагогічна творчість як складова професійної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти – 6 год. (МО6).	3, 4, 6, 14, 17, 21	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Семинар	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО7	5 балів				
Тема 4. Професійно-педагогічна майстерність та педагогічна творчість вихователя закладу дошкільної освіти – 4 год. Педагогічна майстерність і	Лекція	МН1, МН3, МН5	2 бали	1. Написати твір-роздум “Я і моя майбутня професія” – 2 год. (МО6) 2. Скласти професіограму вихователя. Здійснити самоаналіз власної відповідності запропонованій професіограмі – 2 год. (МО7) 3. Назвати ознаки професійного вигорання вихователя. Запропонувати власні шляхи запобігання	3,4, 19, 24, 25	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Семинар	МН2, МН4,	5 балів				

творчість вихователя – 2 год.		МН6, МО2, МО4, МО7	5 балів	– 2 год. (МО7). 4. Підготувати колективну творчу роботу з досвіду роботи педагогів-новаторів. Для виконання творчої роботи об'єднатись у мікрогрупи по 5 осіб. Оцінка творчих робіт здійснюється за 5 показниками: оригінальність задуму (тема, план, підбір літератури); зміст; самостійність; доповідь; оформлення – 6 год. (МО5).			
Педагогічний гуманізм як основа педагогічної майстерності та творчості – 2 год.	Семинар	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО7					
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО4	5 балів	–	–	–	Не більше 7 днів завершення після проведення модульного контролю
Змістовий модуль 2. Психотехнічні основи педагогічної творчості педагога							
Тема 5. Техніка як основа педагогічної творчості вихователя ЗДО – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Підібрати та виписати вправи, змістом яких є корекція ходи, поз, жестів, окремих фрагментів діяльності педагога. Підготуватись до їх проведення в аудиторії – 2 год. (МО7).	2,9, 12, 20, 28, 29	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Розвиток педагогічної техніки вихователя – 2 год.	Практикум з елементами тренінгу	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО5, МО7	5 балів	2. Описати 3-4 педагогічні ситуації, які можуть виникнути між дітьми або між педагогом і дитиною. На основі їхнього аналізу визначити педагогічні задачі. Підготуватись до моделювання педагогічних ситуацій в аудиторії – 2 год. (МО7).			
Розвиток психофізичних якостей педагога – 2 год.	Практикум з елементами тренінгу	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО5, МО7	5 балів	3. Написати розповідь про своє дитинство, використовуючи лише прикметники та про школу, використовуючи лише іменники – 2 год. (МО7). 3. Підібрати і виписати вправи на розвиток пам'яті, уваги і уяви педагога. Виготовити необхідний матеріал та підготуватись до їх проведення в аудиторії – 2 год. (МО7).			
Тема 6. Єдність внутрішньої і зовнішньої культури педагога – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Назвати складові іміджу педагога. Підготувати фоторекомендації “Як повинен виглядати стильний педагог” або зробити зарисовки образу педагога – 2 год. (МО7).	2, 9, 12, 31	5 балів	
Індивідуальний образ педагога – 2 год.	Практикум	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4,	5 балів	2. Описати образ „Я”-педагога на основі усвідомлення своєї індивідуальності – 2 год. (МО6). 3. Підготувати власне портфоліо вихователя.			

Тренінг саморегуляції у типових для діяльності вихователя умовах – 2 год.	Лабораторна	МО5, МО7 МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО5, МО7	5 балів	Підготуватись до його презентації – 2 год. (МО7). 4. Підібрати і виписати вправи на засвоєння методів і техніки саморегуляції самопочуття педагога – 2 год. (МО7). 5. Скласти програму самонавіювання – 2 год. (МО7). 6. Продумати і запропонувати варіанти можливого використання у професійному самовдосконаленні вихователя засобів керування психологічним станом (музикотерапія, бібліотерапія, працетерапія, імітаційна гра, аутогенне тренування) – 2 год. (МО7).				
Тема 7. Взаємозв'язок педагогічної і театральної педагогіки – 2 год. Елементи акторської майстерності в роботі вихователя закладу дошкільної освіти – 4 год. Діагностика рівня розвитку артистичних умінь вихователя закладу дошкільної освіти – 2 год.	Лекція Практикум з елементами тренінгу Лабораторна	МН1, МН3, МН5 МН2, МН3, МН4, МН6, МН7 МО4, МО5 МО6, МО7 МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО5, МО7	1 бал 10 балів 5 балів	1. Зробити порівняльний аналіз професії педагога і актора з метою знаходження спільних і відмінних рис – 2 год. (МО7) 2. Написати міні-твір “Педагог як актор” на основі спостереження за діяльністю вихователя закладу дошкільної освіти – 2 год. (МО6). 3. Підібрати серію вправ, змістом яких є розвиток умінь виражати емоційний стан з допомогою невербальних засобів. Підготуватись до їх тренінгу в аудиторії – 2 год. (МО7). 4. Скласти звіт про результати спостереження за професійною діяльністю вихователя з метою виявлення рівня розвитку артистичних умінь і їх впливу на успішність освітнього процесу – 2 год. (МО7). 5. Виготовити іграшки для пальчикового театру – 2 год. (МО7). 6. Підготувати сценарій лялькової вистави. Виготовити декорації і ляльки для показу лялькової вистави з урахуванням основних законів лялькового театру і особливостей дітей (вікова група за вибором) – 4 год. (МО5).	2, 10, 13, 22, 31	5 балів	До проведення наступного практичного заняття	
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО2, МО4	5 балів	–	–	–	Не більше 3 днів після завершення змістового модуля	
Змістовий модуль 3. ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИХОВATEЛЯ								
Тема 8.				1. Скласти таблицю стилів педагогічного	2, 3, 15, 20	5 балів	До	

Педагогічне спілкування у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	спілкування. Дати їхню коротку характеристику – 2 год. (МО7).			проведення наступного практичного заняття
Педагогічне спілкування – 2 год.	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7	5 балів	2. За допомогою психодіагностичних методик визначити власний стиль педагогічного спілкування та рівень розвитку комунікативних здібностей (вказати методику, за якою здійснювалась діагностика та отриманий результат) – 2 год. (МО7). 3. Розробити пам'ятку основних заповідей спілкування вихователю-початківцю – 1 год. (МО7). 4. Скласти перелік порад стосовно невербальної комунікації – 2 год. (МО7).			
Тема 9. Творчість вихователя закладу дошкільної освіти у реалізації психолого-педагогічних, фахово-методичних умінь – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Розробити практичні рекомендації для вихователів щодо ефективної організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти – 2 год. (МО7).	1, 2, 4, 28	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Майстерність і творчість вихователя в організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти – 2 год.	Практикум	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО6, МО7	5 балів	2. Накреслити план створення розвивального середовища для будь-якої вікової групи закладу дошкільної освіти. Підготуватись до його презентації – 2 год. (МО8). 3. Підготувати для демонстрації ситуації переконувального впливу: вихователя на дітей та педагога на батьків – 2 год. (МО7).			
Творчість педагога у застосуванні методів виховання і навчання дошкільників – 2 год.	Практикум	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО7	5 балів	4. Підготувати індивідуальну бесіду педагога з дитиною із застосуванням навіювального впливу – 2 год. (МО7). 5. Підготувати нетрадиційне заняття (план-конспект), гру, трудову діяльність дітей та підготуватись до його проведення в аудиторії – 2 год. (МО7). 6. Написати міні-твір на одну з запропонованих тем: “У чому проявляється дитяча творчість?”, “Що таке дитяча творчість?”, “Як виховати дитину творчою?” – 2 год. (МО6).			
Тема 10. Творчість у професійному самовихованні та самовдосконаленні педагога – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Написати самохарактеристику за планом: мета життя; характеристика інтелекту; життєвий досвід; позитивні і негативні риси; готовність до педагогічної діяльності – 2 год. (МО7).	2,11, 30, 31	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Шляхи професійного самовиховання педагога закладу дошкільної освіти –	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6 МО4, МО6	5 балів	2. Скласти програму самовиховання – 2 год. (МО7).			

2 год.							
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО2, МО4	5 балів	–	–	–	Не більше 3 днів після завершення змістового модуля
Змістовий модуль 4. Формування та розвиток творчої особистості							
Тема 11. Модель творчої особистості – 4 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	1. Підібрати 3 методики з вивчення творчих якостей та можливостей особистості (методика: назва, автор, мета і процедура проведення) – 2 год. (МО7). 2. Визначити особливості творчої діяльності особистості на різних вікових етапах розвитку та коротко їх описати – 2 год. (МО7). 3. «Салат із казок» – створити нову казку на основі епізодів, обраних з різних казок – 2 год. (МО7).	3, 5, 6, 14 21, 28	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Технології розвитку творчої особистості – 2 год.	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6 МО7	5 балів				
Тема 12. Технології вивчення творчих можливостей дітей та педагогів – 4 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	1. Ознайомитись із індивідуальними особливостями дітей (темперамент, здібності, характер) описаними в психолого-педагогічній літературі та у вигляді таблиці описати їхній вплив на творчий розвиток особистості – 2 год. (МО7) 2. Підібрати блок завдань/методик для діагностики творчого розвитку дітей дошкільного віку та коротко описати їх (не менше 3): назва методики, автор, мета, процедура проведення – 2 год. (МО7). 3. Розробити 2–3 завдання для творчого розвитку дітей дошкільного віку: назва творчого завдання, вік дітей, термін та місце проведення, мета, спосіб виконання, очікуваний результат – 2 год. (МО7). 4. Скласти план-конспект нетрадиційного заняття з дітьми дошкільного віку (вік за вибором), спрямований на розвиток творчих здібностей – 2 год. (МО7). 5. Запропонувати перелік ігор, спрямованих на розвиток творчих можливостей дітей дошкільного віку (не менше 5) – 2 год. (МО7). 6. Розробити тематику лекцій для вихователів з підготовки їх до педагогічної творчості (до 10 тем) – 1 год. (МО7). 7. Запропонувати 5 шляхів удосконалення	3,5, 6, 14, 24, 26, 28, 31	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Формування та розвиток творчої особистості дитини дошкільного віку – 2 год.	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6 МО7	5 балів				
Діагностика рівня творчого розвитку дітей дошкільного віку – 2 год.	Лабораторна	МН2, МН3, МН4, МН6 МО7, МО9	5 балів				
Технології розвитку творчої особистості вихователя закладу дошкільної освіти – 2 год.	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6 МО7, МО9	5 балів				
Діагностика рівня творчого потенціалу вихователя дітей дошкільного віку – 2 год.	Лабораторна	МН2, МН3, МН4, МН6 МО7, МО9	5 балів				

				<p>професійної підготовки вихователя до педагогічної творчості у рамках освітнього процесу в університеті – 2 год. (МО7).</p> <p>8. Розробити анкету для вивчення рівня підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до творчої діяльності (на 10 запитань) – 2 год. (МО7).</p> <p>9. Скласти план саморозвитку власного творчого потенціалу (методики та вправи на 1 тиждень) – 1 год. (МО7).</p> <p>10. Написати твір-роздум “Творчий вихователь: який він?” – 1 год. (МО6).</p>			
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО4	5 балів	–	–	–	Не більше 3 днів після завершення змістового модуля
Підсумковий контроль	екзамен	МО7, МО9, МО10	40 балів	<p>Виконання ІНДЗ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виготовити м'яку розвивальну книгу для дітей (тематика, вік за вибором). 2. Розробити серію дидактичних ігор на липучках (тематика на вибір). Підготувати методичні рекомендації з їх використання. 3. Написати конспект заняття для дітей дошкільного віку з виховання толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами. 4. Виготовити іграшки для пальчикового театру (казка або герої за вибором). 	Захист ІНДЗ	20 балів	Не більше 7 днів після завершення аудиторного навчання

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО3 – колоквіум;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, проєктор для комунікації та опитувань, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль); програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Політика дисципліни

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є користування ними лише під час підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування усіх видів занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та підсумкові завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;

- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;
- не списувати під час виконання тестових завдань та написання контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

У разі виявлення плагиату в будь-яких видах робіт, Ви отримаєте незадовільну оцінку і повинні будете повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Система оцінювання та вимоги

Критерії оцінювання за видами діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
1	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій: <ul style="list-style-type: none"> ● присутність на лекції та конспектування матеріалів лекції; ● активна участь на лекції (відповіді на запитання, запитання до лектора, участь в обговоренні) 	1 0,5 0,5	1
2	Участь у практичному занятті (фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять, виконання завдань під час практичних занять): <ul style="list-style-type: none"> ● повнота розкриття питання; ● логіка викладання матеріалу, культура мовлення; ● емоційність та переконливість; ● використання основної та додаткової літератури; ● аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки 	5 1 1 1 1 1	5
3	Участь у лабораторному занятті (допуск, активна участь, виконання завдань та їх захист): <ol style="list-style-type: none"> 1. формальна готовність до лабораторного заняття, наявність відповідних записів у зошиті; 2. активна участь в лабораторному занятті; 3. презентація та захист результатів лабораторної роботи 	5 1 2 2	5
4	Виконання завдань самостійної роботи: <ol style="list-style-type: none"> 1. своєчасність виконання навчальних завдань; 2. повний обсяг їх виконання; 3. якість виконання завдань для самостійної роботи; творчий підхід у виконанні завдань, відображення власної позиції	5 1 1 2 1	5
5	Модульний контроль (тестування)	5	5
6	ІНДЗ самостійність у виконанні завдань; своєчасність виконання роботи; творчий підхід у виконанні завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань (естетичність, безпечність).	20 4 4 4 4 4	20
7	Екзамен	40	40

Відвідування та участь у лекційних заняттях оцінюється в 1 бал. Якщо здобувач відвідав усі лекційні заняття, він додатково отримає 2 бали заохочення (**Загальна сума балів – $16*1=16(+2)$**).

Участь у практичних заняттях, виконання завдань до практичного заняття – **5 балів** (**Загальна сума балів – $16*5=80$**).

Участь та захист лабораторних робіт – **5 балів** (**Загальна сума балів – $4*5=40$**).

Виконання завдань самостійної роботи – **5 балів** за кожену тему (**Загальна сума балів – 12*5=60**).

Змістовий модульний контроль – **5 балів** (**Загальна сума балів – 4*5=20**).

ІНДЗ – 20 балів

Екзамен – 40 балів

Додаткові бали (не більше 5 балів): здобувач вищої освіти може отримати за творчий підхід до виконання завдань та особливу активність під час різних форм роботи.

Додаткові 10 балів можуть бути нараховані за результатами інформальної освіти (участь у вебінарі, майстер-класі, семінарі-практикумі, конференції тощо), що пов'язані з тематикою дисципліни. Або ці бали можуть бути зараховані за участь у практичному занятті та виконання завдань для самостійної роботи за конкретною темою, якщо зміст певної форми здобуття інформальної освіти відповідає її змісту. Підтвердженням здобуття інформальної освіти є сертифікат, свідоцтво тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати			

			власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FХ	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. На завершення вивчення дисципліни проводиться екзамен. Максимальна кількість балів, які можна отримати до екзамену – 60 балів.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль І												М ІІ	М ІІІ	
ЗМ 1				ЗМ 2			ЗМ 3			ЗМ 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
12	6	11	17	16	16	21	11	16	11	12	27	20	40	216(60)+40=100
Модульний контроль – 5				Модульний контроль – 5			Модульний контроль – 5			Модульний контроль – 5				

Коефіцієнт перерахунку 216:60=3,6

Коефіцієнт перерахунку (з додатковими балами) 233:60=3,9

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія. Київ, 2006.
2. Загородня Л.П., Титаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу у: навчальний посібник. Суми, 2010.
3. Пихтіна Н.П. Педагогічна творчість. Ніжин: Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2012. 175 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. 4-те вид., перероб. Київ, 2018. 408 с.
5. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості вчителя. Київ: ІСДОУ, 1994. 112 с.
6. Швай Р. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. 200с.

Допоміжна

7. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка. Київ, 1996.
8. Амонашвили Ш. А. Основи гуманної педагогіки: в 20 книгах. М.: Амрита, 2012-2017.
9. Браун Л. Имидж – путь к успеху. СПб., 2018.
10. Булатова О. С. Педагогический артистизм. М., 2001.
11. Вайніленко Т.В. Основи професійного самовдосконалення педагога: методичні рекомендації. Київ, 2015.
12. Гавриш Н.В., Еланова В.В. Навчання педагогів аналізувати педагогічні ситуації в контексті коучингового підходу. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. №11.
13. Журавленко І. Елементи артистизму в діяльності педагога. *Початкова школа*. 1998. № 1.
14. Кан-Калик В. А., Никадров Н.Д. Педагогическое творчество. М., 1990.
15. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении. М., 1987.
16. Корчак Я. Право на повагу: вибрані твори / Упоряд. І.Ковальчук; Пер. І.Ковальчук, Б.Магіяш, Р. Свято. Київ: Дух і літера, 2012.
17. Лук А. Н. Психология творчества. М.: Наука, 1998. 127 с.
18. Макаренко А. С. Педагогические сочинения: В 8-ми тт. М., 1984.
19. На часі – педагог новатор. *Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»* / Наук. кер. та заг. ред. О.Л.Кононко. 2-ге вид., випр. Київ, 2009. С. 4-8.
20. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки: Навчальний посібник. Ніжин: Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. 288 с.
21. Поташник М. М. Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт: Пособие для учителя. Київ, 1998. 191 с.
22. Сиротич Н.Б. Вихователь – людина двох професій: педагог та актор. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 12. С. 50–56.
23. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5 т. Київ, 1979.
24. Тищук Л.І. Творчість як умова особистісного розвитку і підвищення рівня професійної майстерності педагога дошкільного навчального закладу. *Обдарована дитина*. 2008. № 6. С.19-25.
25. Чадова Н. А. Вихователь – творча професія. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 1. С. 40–46.
26. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. Київ, 2020. 112 с.

Посилання на сайти

27. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
28. www.osvita.org.ua – освітній портал, що містить структуровані освітні ресурси України, базу даних ВНЗ України і Росії.
29. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє в Інтернеті українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
30. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
31. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки
32. www.nbuiv.gov.ua – сайт бібліотеки ім. В. Вернадського

ПРАКТИКУМ

Загальні вказівки з підготовки до практичних, семінарських і лабораторних занять та виконання завдань для самостійної роботи

1. Готуючись до заняття, слід ознайомитись з темою, планом заняття, рекомендованою літературою, виконати письмові завдання.
2. Розпочинати вивчення теми слід із опрацювання матеріалу за підручником.
3. Далі опрацювати теоретичний матеріал з інших джерел (практикумів, хрестоматії, матеріалів візуального супроводження лекцій тощо): прочитати статті.
4. Завершити вивчення теми виконанням творчих письмових завдань чи розв'язанням педагогічних задач та ситуацій, а також дати відповіді на запитання блоку самоконтролю.
5. Всі завдання є обов'язковими до виконання.
6. Практикум має бути підписаним, охайним і естетично оформленим.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІЗ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. СУТНІСТЬ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Заняття 1. Історія розвитку педагогічної творчості *Форма проведення: семінарське заняття*

План

1. Зародження педагогіки творчості.
2. Гуманістична педагогіка Відродження та Просвітництва.
3. Розвиток особистісно орієнтованої педагогіки.
4. Педагогічні концепції ХХ–ХХІ століття.

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про освіту». Режим доступу: URL <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015.
3. Левківський М. В. Історія педагогіки. Вид. 2–е, доповнене. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 376 с.
4. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди: Зб. статей / За ред. О. Г. Дзевєріна. Київ: Вища школа, 1972. 246 с.
5. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
6. Сисоєва С. О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 308 с.
7. Сухомлинский В. А. Избранные педагогические сочинения. В 3т. М: Педагогика, 1981. Т.3. 640с.
8. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 1: Навч. Посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 624 с.
9. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 2: Навч. посібник / За ред. О. В. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 552 с.
10. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: В 2 т. / К. Д. Ушинський; Ред. кол.: В. Н. Столетов (гол.) та ін. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. 488 с.
11. Швай Р. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. 200 с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Гуманістична педагогіка _____

Пансофізм _____

Принцип природовідповідності _____

Практичний блок

1. Випишіть 5–6 думок, цитат відомих педагогів про значення творчості у розв’язанні виховних завдань.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

2. Складіть 4 синквейни відповідно до історичних етапів шляху розвитку педагогічної творчості.

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

Блок самоконтролю

1. Методика "Мотиви вибору професії".

Інструкція. Нижче наведено твердження (табл. 1), що характеризують будь-яку професію. Прочитайте та оцініть за поданою шкалою, якою мірою кожне з них вплинуло на ваш вибір професії.

Шкала оцінювання: 5 – визначально вплинуло; 4 – дуже вплинуло; 3 – здійснило середній вплив; 2 – слабо вплинуло; 1 – ніяк не вплинуло.

Таблиця 1

№	Твердження "Моя майбутня професія"	Оцінка	Тип мотивації
1	2	3	4
1	Передбачає спілкування з різними людьми		i
2	Подобається батькам		-
3	Передбачає високе почуття відповідальності		c
4	Передбачає переїзд на нове місце проживання		+
5	Відповідає моїм здібностям		i
6	Дає змогу обмежитись наявним обладнанням		-
7	Дає змогу давати користь людям		c
8	Сприяє розумовому чи фізичному розвитку		i
9	Є високооплачуваною		+
10	Дає змогу працювати близько від дому		+
11	Є престижною		-
12	Сприяє зростанню професійної майстерності		c
13	Єдино можлива в обставинах, що склалися		-
14	Дає змогу реалізувати здібності до управлінської діяльності		c
15	Є привабливою		i
16	Близька до улюбленого шкільного предмета		+
17	Дає змогу відразу отримати хороший результат праці для інших		c
18	Обрана моїми друзями		-
19	Дає змогу використовувати професійні вміння поза роботою		+
20	Дає великі можливості виявити творчість		i

Умовні позначення типу мотивації, "i" – внутрішні індивідуально значущі мотиви; "c" – внутрішні соціально значущі мотиви; "+" – зовнішні позитивні мотиви; "-" – зовнішні негативні мотиви.

Порахуйте суму балів за кожним типом мотивації. Максимальна сума балів вказує на домінуючий вид мотивації вибору професії.

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

- Хто є автором тези «людина формує передусім життєвий досвід»:
 - Протагор;
 - Сократ;
 - Платон;
 - Демокрит.
- Ідею всебічного гармонійного розвитку молоді відстоював:
 - Арістотель;
 - Сократ;
 - Платон.
- Перший мислителем, який здійснив аналіз філософських і психологічних понять – «людина» і «людська особистість»:
 - Арістотель;
 - Августин;
 - Фома Аквінський.
- Ідеї патріотизму, любові до людини були розвинені в:
 - Епоху Просвітництва;
 - епоху Середньовіччя;
 - епоху Античності.
- Засновником концепції випереджаючого навчання був:
 - Я. А. Коменський;
 - К. Д. Ушинський;
 - Л. С. Виготський.
- Програма формування особистості Ж.-Ж. Руссо передбачала:
 - розумове, фізичне, трудове, моральне виховання;
 - естетичне, розумове, трудове виховання;
 - розумове, сенсорне, фізичне виховання.
- До найголовніших компонентів виховання К. Д. Ушинський відносив:
 - розумовий, сенсорний, моральний розвиток;
 - естетичний, розумовий, фізичний розвиток;
 - розумовий, моральний, фізичний розвиток.

8. Умови розвитку особистості: «атмосфера любові», «високоморальний викладач, який учить дитину думати, мислити, бути правдивою, дотримуватися свого слова»; «регулярний, радісний, корисний труд у присутності дитини»; «виключення подразників із життя дитини: розкоші й бідності, надмірних ласощів, невпорядкованої їжі, тютюну, алкоголю, азартних ігор»; гармонійний розвиток усіх здібностей дитини; «відгородження дитини від аморальних людей» визначив:

а) П. Ф. Лесгафт; б) Т. Г. Лубенець; в) К. Д. Ушинський.

9. Розвиток особистості – це результат взаємодії біологічного (спадковості), соціального (середовище й виховання) і безпосередньої діяльності дитини, стверджував:

а) П. Ф. Лесгафт; б) М. Монтессорі; в) Дж. Дьюї.

10. Своєю основною педагогічною ідеєю він вважав пошук прихованих зв'язків між вихованням дітей і нашим майбутнім, між дитинством і зрілим віком:

а) Я. Корчак; б) С. Френе; в) Р. Штайнер.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 2.

Методологічні та концептуальні засади педагогічної творчості – 2 год.

Форма проведення: семінарське заняття

План

1. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості.
2. Закони педагогіки творчості.
3. Принципи педагогіки творчості.
4. Рівні педагогічної творчості.
5. Основні напрями сучасних досліджень педагогічної творчості.

Список рекомендованої літератури

1. Авдеєва І. Чи не заважають учні творчому вчителю? Творча педагогічна діяльність як чинник психотравматизації вчителя. *Гуманітарні науки*. 2005. № 2. С. 105–110.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ, 2021.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. М.: Педагогика, 1990. 144 с.
5. Клименко В. В. Психологія творчості. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 480с.
6. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. та заг. ред. О. Л. Кононко. 2-ге вид., випр. Київ, 2009. С. 4–7.
7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
8. Тишук Л. І. Творчість як умова особистісного розвитку і підвищення рівня професійної майстерності педагога дошкільного навчального закладу. *Обдарована дитина*. 2008. № 6. С. 19–25.
9. Швай Р. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. 200с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Творчість _____

Творча діяльність _____

Педагогічна творчість _____

Творча педагогічна діяльність _____

Педагогіка творчості _____

Закони педагогіки творчості _____

Принципи педагогіки творчості _____

Практичний блок

1. Порівняйте 5 наукових визначень поняття «творчості» (оформіть у вигляді таблиці) та запропонуйте власне.

№ з/п	Автор	Визначення поняття	Основна ідея	Відмінність від інших визначень	Ваше ставлення до визначення
1.					
2.					
3.					
4.					

5.					
6.					

2. Перерахуйте основні ознаки творчої педагогічної діяльності, дайте їхню коротку характеристику.

3. Складіть схему креативних ознак вихователя закладу дошкільної освіти. Вклейте у практикум.

4. Виконайте вправу «Моє бачення творчого педагога».

До кожної літери слова «творчість» доберіть якості, які, на Вашу думку, характеризують творчого педагога.

Т - _____

В - _____

О - _____

Р - _____

Ч - _____

І - _____

С - _____

Т - _____

Ь _____

5. Заповніть анкету-твір

1. Що ви відповіли, коли вас відмовляли б від професії вихователя закладу дошкільної освіти?

2. Які конкретні події вплинули на ваш вибір професії?

3. Опишіть випадок з вашої практики занять з дітьми, коли ви відчували, що маєте певні педагогічні вміння. Чи намагалися ви повторити подібний випадок пізніше?

4. Опишіть випадок неправильної педагогічної поведінки будь-кого з ваших учителів. У чому він був неправий і з якої причини?

5. Чи є, на вашу думку, непривабливі моменти у професії вихователя закладу дошкільної освіти? Якщо так, то чим вони викликані і як молодому педагогу боротися з ними?

6. Опишіть випадок неправильної педагогічної поведінки ваших батьків.

5. Підготуйте реферативне повідомлення на одну з запропонованих тем. Виконане завдання вклейте в цей практикум:

- Розвиток педагогічної творчості.
- Взаємозв'язок творчості і майстерності.
- Педагогіка творчості – галузь педагогіки.
- Розвиток творчої особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти.
- Педагогічна творчість як складова професійної компетентності вихователя ЗДО.

Блок самоконтролю

1. Назвіть фактори, що призвели до якісних змін у професійній праці сучасного педагога.

2. Поміркуйте, чи випадково у такій послідовності педагогіка творчості характеризує закони: закон педагогічної розвивальної взаємодії; закон фасилітаційного режиму

педагогічного впливу; закон взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу; закон неперервної творчої реалізації та самореалізації особистості. Відповідь обґрунтуйте.

3. Яка відмінність між законом і закономірностями?

4. Чому принципи педагогіки творчості діють протягом часу існування стану системи освіти і соціально-економічного розвитку суспільства?

5. Якими є рівні педагогічної творчості?

6. У чому полягає педагогічна творчість?

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Творчість – це:*

- а) рівнева організація будь-якої діяльності;
- б) основна якість, невід'ємна характеристика психічно здорової людини;
- в) лінійний процес, у ньому бувають підйоми, спади, плато;
- г) діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей.

2. *Творча діяльність – це*

- а) рівнева організація діяльності людини;
- б) ідивідуальна чи колективна творчість, результатом якої є створення або інтерпретація творів, що мають культурну цінність;
- в) лінійний процес, у ньому бувають підйоми, спади, плато;
- г) діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей.

3. *Педагогічна творчість – це*

- а) цілісний процес професійної реалізації та самореалізації педагога в освітньому просторі;
- б) основна якість педагога;
- в) педагогічна діяльність, яка відрізняється новизною й оригінальністю і передбачає співтворення творчої особистості, що характеризується неповторністю, унікальністю.
- г) уміння організувати навчально-виховний процес.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 3. Педагогічна майстерність вихователя – 2 год.

Форма проведення: семінарське заняття

План

1. Зростання вимог до професіоналізму вихователя ЗДО на сучасному етапі розвитку суспільства.
2. Специфіка професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Професіограма вихователя закладу дошкільної освіти, аналіз основних її фрагментів.
3. Характеристика структурних компонентів педагогічної майстерності вихователя ЗДО:
 - а) гуманістична спрямованість;
 - б) професійні знання й уміння;
 - в) педагогічні здібності та їх види;
 - г) педагогічна техніка;
 - д) індивідуальний стиль педагогічної діяльності.
4. Співвідношення педагогічної творчості і педагогічної майстерності вихователя.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ, 2021.
2. Бех І. Моральна педагогіка: правила майстерності. *Дошкільне виховання*. 2010. №3. С.2-4.
3. Біла І. До вершин педагогічної майстерності. *Дошкільне виховання*. 2010. № 10. С. 3-5.

4. Закон України “Про дошкільну освіту”. Київ, 2001.
5. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві). Київ, 1998. С. 214-245.
6. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. та заг. ред. О.Л. Кононко. 2-ге вид., випр. Київ, 2009. С.4-7.
7. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. Київ, 1997. С. 38-44.
8. Поніманська Т. І. Основи дошкільної педагогіки. Київ, 1998. С. 119-128.
9. Тишук Л. Професійне вигоряння: як йому запобігти? *Дошкільна педагогіка*. 2011. №10. С.10-15.
10. Фоменко І. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності. *Відкритий урок*. 2009. № 1. С. 55-56.
11. Чадова Н.А. Вихователь – творча професія. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 1. С. 40-46.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Педагогічна майстерність _____

Професіограма вихователя _____

Практичний блок

1. Напишіть есе на тему “Я і моя майбутня професія”, “Мій ідеал педагога” (тема на вибір).

2. Скласти власну професіограму вихователя.

Блок самоконтролю

1. З лівого боку бланку подається перелік тверджень, позначених літерами, з правого – перелік визначень. Доберіть до кожного твердження правильне визначення і впишіть необхідну літеру в праву половину бланку.

А) Розвивальна функція вихователяполягає в регулюванні системи діяльності педагога, пов'язанні суперечностей у процесі його взаємодії з дітьми, колегами, батьками, адміністрацією.
Б) Виховна функція вихователя– це вміння на високому рівні, комплексно і творчо розв'язувати складні професійні завдання.
В) Нормативна функція вихователя удосконалення й активізація дидактичних знань і умінь вихователя відбувається одночасно з розвитком професійного мислення, пам'яті, мови, педагогічних здібностей.
Г) Освітня функція вихователя орієнтує педагогів на збереження життя і здоров'я дітей та поліпшення його в умовах закладу дошкільної освіти.
Д) Оздоровчо-профілактична функція вихователядопомагає вихователю загальний прогноз трансформувати до рівня конкретного плану освітньої роботи.
Е) Комунікативна функція вихователязабезпечує основи взаємодії дитини з навколишнім світом та засвоєння суспільного досвіду людства.
Ж) Просвітницька функція вихователя – це переосмислення і перебудова змісту досвіду вихователя– це свідоме оволодіння вихователем дидактикою, системою професійних знань, умінь, навичок, соціальним досвідом.– забезпечення єдності впливу всіх соціальних інститутів на особистість дошкільника.спрямована на розвиток духовності особистості, засвоєння вихованнями морально-етичних норм поведінки.

2. Як ви розумієте вислів Сократа: «У кожної дитини є сонце, тільки не треба його гасити»?

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Майстерність – це:*

а) знання; б) уміння; в) якість особистості; г) характеристика високого рівня професійної компетентності та відповідних особистісних властивостей.

2. *Педагогічна майстерність – це:*

а) здобуття вищої педагогічної освіти;

- б) комплекс властивостей особистості вихователя, який забезпечує високий рівень самоорганізації його професійної діяльності;
 - в) уміння педагога керувати розвитком дитини;
 - г) знання про особливості педагогічного процесу дошкільного закладу.
3. *Вичерпним змістом поняття «педагогічна майстерність» є:*
- а) гуманізм, професіоналізм, особиста відповідальність, освіченість, потреба у самовдосконаленні, спрямованість на співробітництво з вихованцем;
 - б) гуманістична спрямованість, психолого-педагогічна компетентність, педагогічні здібності, індивідуальний стиль педагогічної діяльності, педагогічна техніка;
 - в) життєва позиція, загальна культура, особистісні якості, здібності, креативність, високий рівень професійних знань, особливості уваги, зовнішні дані;
 - г) уміння управляти своєю поведінкою, здійснювати педагогічний вплив на дітей.
4. *Критерії педагогічної майстерності:*
- а) досвід роботи педагога; б) тип темпераменту вихователя;
 - в) уміння навчати; г) взаємодія з вихованцями, розвиток особистості.
5. *Кому з педагогів належать слова: «Майстерність вихователя не є якимось особливим мистецтвом, яке вимагає таланту, але це спеціальність, якій треба вчити, як треба вчити лікаря його майстерності, як треба вчити музиканта»:*
- а) В. О. Сухомлинському; б) О. А. Захаренку; в) А. С. Макаренку; г) В. Ф. Шаталову.
6. *Основна професійна функція вихователя?*
- а) оцінювання; б) цілепокладання; в) планування; г) управління процесами виховання і розвитку особистості.
7. *Професіограма педагога – це:*
- а) якості й особистісні характеристики, необхідні для ефективного здійснення професійної педагогічної діяльності;
 - б) набір навичок наукової діяльності;
 - в) набір якостей і особистісних характеристик, необхідних для навчання;
 - г) перелік педагогічних умінь.
8. *Складові професіограми педагога:*
- а) диплом про освіту; б) бажання розвивати особистість дитини;
 - в) соціальна перцепція; г) життєва позиція, загальна культура, особистісні якості, здібності, креативність, високий рівень професійних знань, техніка саморегуляції.
9. *Мета педагогічної діяльності:*
- а) самовираження педагога; б) розвиток особистості вихованців;
 - в) виконання чинних програм і нормативних вимог; г) творчість педагога.
10. *Педагогічні здібності – це:*
- а) сукупність послідовно розгорнутих дій, що ґрунтуються на теоретичних знаннях;
 - б) сукупність рухів частин обличчя людини, що виражають її стан або ставлення до того, що вона сприймає;
 - в) сукупність особливостей діяльності та особистості вихователя, необхідних для успішного оволодіння педагогічною діяльністю та її ефективного здійснення;
 - г) здатність швидко знаходити правильне рішення задачі й орієнтуватися в складних життєвих ситуаціях, передбачати хід подій.

Кількість правильних відповідей

Заняття 4. Педагогічний гуманізм як основа педагогічної майстерності – 2 год.

Форма проведення: семінарське заняття

План

1. Педагогічне новаторство А. С. Макаренка.
2. В. О. Сухомлинський – педагог-новатор.

3. Втілення ідей педагогіки співробітництва у педагогічній діяльності педагогів-новаторів.

Список рекомендованої літератури

1. Макаренко А. С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду. *Пед. соч.*: В 8 т. Т. 4. М., 1984. С. 235-236; 243-247.
2. Макаренко А.С. Мета виховання. *Пед. соч.*: В 8т. М., 1984. Т. 4. С. 44-46.
3. Макаренко А. С. Педагогічна поема. *Пед. соч.*: В 8 т. М., 1984. Т. 3. С. 8-445.
4. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. *Избр. произв. в 5 т.* Т. 3. С. 7-297.
5. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю. *Избр. произв. в 5 т.* Т. 2. С. 449-454; 542-546.
6. Сухомлинський В. О. Павлівська середня школа . *Избр. произв. в 5 т.* Т. 4. С. 51-52.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Педагогічне новаторство _____

Педагогіка співробітництва _____

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія _____

Практичний блок

Підготуйте колективну творчу роботу з досвіду роботи педагогів-новаторів. Для виконання творчої роботи за бажанням об'єднайтесь у мікрогрупи по 5 осіб. Оцінка творчих робіт здійснюється за 5 показниками: оригінальність задуму (тема, план, підбір літератури); зміст; самостійність; доповідь; оформлення. При підготовці робіт можна користуватися матеріалами вміщеними у мережі Inter.

Література для виконання творчої роботи

1. Азаров Ю. П. О мастерстве воспитателя. М., 1974.
2. Амонашвили Ш. А. Основы гуманной педагогики. В 20 книгах. М., 2016.
3. Калуська Л. Видатні українські педагоги. Інформаційний довідник. Тернопіль, 2010.
4. Корчак Я. Как любить ребенка. Оставьте меня детям. Воспитательные моменты. М., 2020. 480с.
5. Никитин Б. П. Мы, наши дети и внуки. М., 1988.
6. Никитин Б. П. Развивающие игры. М., 1988.
7. Никитина Л. А. Мама и детский сад . М., 1990.

Блок самоконтролю

1. Назвіть приклади педагогічного новаторства відомих Вам новаторів дошкільної справи.
3. Охарактеризуйте педагогічне новаторство подружжя Нікітіних.
4. Охарактеризуйте педагогічне новаторство Ш. Амонашвілі.
5. Охарактеризуйте педагогічне новаторство В. Сухомлинського.
6. Охарактеризуйте педагогічне новаторство Я. Корчака.
7. Охарактеризуйте педагогічне новаторство А. Макаренка.
8. Охарактеризуйте творчий почерк відомого Вам педагога-новатора.

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Педагогіка співробітництва спрямована на:*

- а) гуманно-особистісний підхід до розвитку дитини;
 - б) керівництво діяльністю дітей;
 - в) форсування інтелектуального розвитку дитини;
 - г) збільшення видів і кількості навчальних занять.
2. У педагогіці співробітництва втілювалася ідея виховання як:
- а) суб'єкт-об'єктного процесу; б) суб'єкт-суб'єктного процесу;
 - в) об'єкт-об'єктного процесу; г) комунікативного процесу.
3. Педагоги-новатори у галузі дошкільної і початкової освіти:
- а) С. М. Лисенкова; б) Є. П. Ільїн; в) В. Ф. Шаталов; г) Ш. О. Амонашвілі.
4. А. С. Макаренко – автор закону:
- а) паралельної дії у вихованні;
 - б) еволюції духовних і фізичних сил дитини;
 - в) навіювання в навчально-виховному процесі;
 - г) про визначальну роль чуттєвого досвіду у розвитку дитини.
5. Автор методики колективної творчої діяльності:
- а) А. С. Макаренко; б) І. П. Іванов; в) В. О. Сухомлинський; г) Я. А. Коменський.
6. Ш. О. Амонашвілі – автор виховної технології:
- а) ампліфікації психічного розвитку дитини; б) сенсорного виховання;
 - в) гуманно-особистісного виховання; г) технократичної.
7. Автор технології «занурення»:
- а) В. Ф. Шаталов; б) М. П. Щетінін; в) І. П. Волков; г) Є. М. Ільїн.
8. Автор методики інтенсивного навчання:
- а) В. Ф. Шаталов; б) Ш. О. Амонашвілі; в) С. М. Лисенкова; г) В. О. Сухомлинський.
9. Хто з педагогів-новаторів використовував коментоване навчання?
- а) С. М. Лисенкова; б) В. Ф. Шаталов; в) В. О. Сухомлинський; г) А. С. Макаренко.
10. Подружжя Нікітіних є авторами:
- а) оригінальної системи сімейного виховання;
 - б) нового типу дошкільного закладу;
 - в) системи ознайомлення дітей з природою;
 - г) теорії формування моральних якостей дітей.
11. Центральна ідея виховної концепції В. О. Сухомлинського:
- а) гуманізм; б) кабінетна система навчання;
 - в) єдність навчання і виховання; г) взаємодія школи і родини.
12. Емоційність поведінки вчителя, емоційна атмосфера уроку, методика навчання спілкування, співпереживання, залучення особистісного досвіду учнів – риси педагогічного почерку:
- а) І. П. Волкова; б) Є. М. Ільїна; в) М. П. Щетініна; г) І. П. Іванов.
13. Чітка поетапна організація навчального процесу, уроки відкритих думок, виклад нового матеріалу укрупненими блоками, використання опорних сигналів у навчанні є рисами педагогічного почерку:
- а) С. М. Лисенкової; б) В. Ф. Шаталова; в) М. П. Щетініна; г) Є. М. Ільїн.
14. Хто з педагогів-новаторів використовував метод аналізу «від клітиночки тексту – до цілого»; мистецтво запитання; «не здивуєш – не навчиш!»; використання яскравої конструктивної деталі:
- а) С. М. Лисенкова; б) Т. І. Гончар; в) Є. М. Ільїн; г) В. Ф. Шаталов.
15. Ведення «Творчої книжки учня» – елемент педагогічної системи:
- а) І. П. Волкова; б) Є. М. Ільїна; в) М. П. Щетініна; г) І. П. Іванова.
16. Девіз педагогічної системи В. Ф. Шаталова:
- а) «Іти не з предметом до учня, а з учнем до предмету»;
 - б) «Учити всіх – учити кожного»;
 - в) «Виховувати колективістів через взаємну турботу»;

г) «Навчати граючись».

17. *О. А. Захаренко був директором:*

а) Павлівської школи; б) Сахнівської школи; в) колонії ім. М.Горького; г) школи ім. Ф. Достоєвського.

18. *Педагогіка О. А. Захаренка має назву:*

а) «педагогіка колективної праці»; б) «педагогіка співтворчості»;
в) «інтенсивна педагогіка»; г) «педагогіка конкретної мети».

Кількість правильних відповідей _____

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОТЕХНІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ

Заняття 5. Розвиток педагогічної техніки вихователя – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття з елементами тренінгу

План

1. Педагогічна техніка як форма організації поведінки вихователя.
2. Характеристика зовнішньої і внутрішньої техніки педагога.
3. Складові педагогічної техніки.
4. Педагогічна ситуація і педагогічна задача, їх місце в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Болсун С. Розвиток педагогічної техніки. *Початкова школа*. 2000. № 2. С. 50-51.
2. Гавриш Н.В., Желанова В.В. Навчання педагогів аналізувати педагогічні ситуації в контексті коучингового підходу. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 11. С. 23–32.
3. Галяпа М. Портфолію як засіб самовдосконалення педагога. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. № 1. С. 22-27.
4. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. Київ, 2020. 112 с.
5. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. Київ, 2004.
6. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки: Навчальний посібник. Ніжин: Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. 288 с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Педагогічна техніка _____

Зовнішня техніка _____

Внутрішня техніка _____

Практичний блок

1. Підготуйтеся до:

розповіді казки дітям дошкільного віку;
художнього читання вірша.

2. Доберіть вправи, змістом яких є корекція ходи, поз, жестів, окремих фрагментів діяльності вихователя та вклейте їх у практикум. Підготуйтеся до їх проведення в аудиторії.

3. Опишіть 3-4 педагогічні ситуації. На основі їхнього аналізу визначте педагогічні задачі. Підготуйтеся до моделювання педагогічних ситуацій в аудиторії.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Блок самоконтролю

1. Дайте визначення педагогічної техніки та її основних компонентів.
2. Розкрийте значення внутрішньої техніки в роботі вихователя закладу дошкільної освіти.
3. Назвіть елементи зовнішньої техніки педагога.
4. Обґрунтуйте значення невербальної комунікації в діяльності педагога.
5. Розкрийте сутність поняття «педагогічна ситуація»?
6. Що має зробити вихователь для того, щоб педагогічна ситуація перетворилася на педагогічну задачу? Чи є у цьому необхідність?
7. Назвіть етапи вирішення педагогічних задач. Який з них є найбільш значущим?

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. Педагогічна техніка – це:

- а) визнання цінності особистості, її права на вільний розвиток, на реалізацію власних можливостей;
- б) уміння спілкуватися з дітьми в різних умовах життєдіяльності;

в) уміння керувати своєю професійною поведінкою і діяльністю, взаємодіяти з учасниками навчально-виховного процесу.

г) уміння використовувати власний психофізичний апарат як інструмент виховного впливу.

2. *Рефлексія – це:*

а) здатність свідомості людини зосередитися на самій собі;

б) здатність розслаблятися;

в) відображення речей і явищ у свідомості за допомогою органів чуттів;

г) процес управління власними вчинками.

3. *Емпатія – це:*

а) здатність наслідувати рухи, жести, міміку, голос;

б) здатність виявляти співчуття і співпереживання іншим людям, розуміти їхній стан;

в) здатність до спілкування;

г) здатність до педагогічної діяльності.

4. *Педагогічна ситуація – це:*

а) педагогічна діяльність;

б) конфлікт;

в) суперечність між очікуванням і реальністю;

г) педагогічна задача.

5. *Вирішення педагогічної ситуації – це:*

а) інтуїтивний підхід; б) технологічний процес;

в) діяльність педагога; г) висунення і вирішення педагогічних задач.

6. *Вилучіть із переліку твердження, що не є етапом вирішення педагогічної ситуації:*

а) визначення рівня знань дитини; б) діагностика ситуації і її аналіз;

в) висунення педагогічних задач; г) моделювання нової ситуації;

7. *Педагогічна ситуація може стати задачею, якщо педагог:*

а) не помічає її;

б) усвідомлює педагогічну ситуацію і формулює задачі, спрямовує умови, що склалися, на перебудову стосунків, наближаючись до поставленої педагогічної мети;

в) помічає її, але ігнорує;

г) намагається залучити до її вирішення якомога більше учасників.

8. *Педагогічна задача – це:*

а) педагогічна мета, поставлена за певних умов;

б) перешкоди, що виникають у спілкуванні;

в) загострення суперечностей;

г) система способів і прийомів навчання.

9. *Розв'язання педагогічної задачі починається з:*

а) усвідомлення проблеми і формулювання задачі; б) аналізу ситуації;

в) розробки проекту рішення і практичної його реалізації; г) аналізу результату.

10. *Внутрішня техніка – це:*

а) техніка саморегуляції поведінки і діяльності; б) думки про професію;

в) самооцінка; г) прагнення до вдосконалення дітей.

11. *Складові педагогічної техніки:*

а) вербальні й невербальні засоби; б) інтонаційні і неінтонаційні засоби;

в) привітність; г) зовнішній вигляд.

12. *Компоненти техніки мовлення:*

а) міміка; б) дикція, інтонація; в) жестикуляція; г) голос, темп.

13. *Мовлення педагога реалізується у:*

а) монологі; б) розмові з колегами, друзями; в) бесідах у повсякденному житті; г) діалозі.

14. *Виразальні рухи м'язів обличчя – це:*

а) пантоміміка; б) міміка; в) жести; г) вираз обличчя.

15. *Виразні рухи рук, пальців, що використовуються як засіб спілкування людей – це:*

а) пантоміміка; б) міміка; в) жести; г) вираз обличчя.

16. Струшування головою, постійне смикання волосся, почісування потилиці, перенісся – це:
а) виражальні жести; б) описові жести; в) жести-«паразити»; г) психологічні жести.
17. Невербальні засоби спілкування:
а) тембр; б) пластика; в) міміка; г) інтонація.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 6. Розвиток психофізичних якостей педагога – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття з елементами тренінгу

План

1. Розвиток педагогічної уваги.
2. Розвиток пам'яті педагога.
3. Розвиток педагогічної уяви.

Список рекомендованої літератури

1. Заика Е. В. Комплекс игр для развития воображения. Вопросы психологии. 1993. № 2. С.54-62.
2. Львова Ю. Л. Творческая лаборатория учителя: Из опыта работы. М., 1985. С. 101-102.
3. Натадзе Р. Г. Воображение как фактор поведения. *Хрестоматия по психологии*. М., 1987. С. 217-222.
4. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. Київ, 1997.
5. Родари Д. Грамматика фантазии. М., 1978.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Педагогічна уява _____

Педагогічна увага _____

Педагогічна спостережливість _____

Педагогічне мислення _____

Практичний блок

1. Підготуйтеся до:

розповіді про своє дитинство, у якій використати лише прикметники

Дитинство _____

розповіді про школу, у якій використати лише іменники.

Школа _____

2. Доберіть вправи на розвиток пам'яті, уваги і уваги педагога. Підготуйте необхідний матеріал та будьте готові до їх проведення в аудиторії . Підібрані вправи вклейте у практикум.

Блок самоконтролю

1. Пропонуємо Вам перевірити свій рівень концентрації уваги за допомогою тестів.

Методика Мюнстерберга

Це суцільний буквений текст, серед якого є слова. Вашим завданням є, зчитуючи текст, якнайшвидше знаходити ці слова. На виконання завдання дається 2 хв. Кожне знайдене слово підкресліть олівцем. Після того, як закінчили, необхідно підрахувати кількість підкреслених слів.

бсонцевтргщорайонзшгуріновинахєгчяфактукіспітєнтроч
агщгцкпрокуроргурстабеютеоріянтобжеубхамаїхокейтруіці
фцуйгзхтелевізорсолджщєхюєлгщбпувигашогоюжпждрегщ
хєндсприйняттяйцукєнгшщзхївафипролдблюбовьавфирпл
осдспектакльчсимтьбюжюєрадїстьвуфцпеждлорпкнародш
лдждбшїрепортаждорлафивьюєфбьюконкурсїфниувська
прриособистістьзжедшщглогієнаєппппрплаваннятлжебипр
резьбткомедіящтрулодкуївідчайниєнфрлнячтджхєфтасєнь
наопрукгшдщущлабораторіятррилонтованіяжплмстїсmtзацт

У цьому тесті зашифровано 23 слова. Якщо ви не вклалися в 2 хвилини, це означає, що у вас концентрація уваги нижче середнього рівня. Якщо за 2 хвилини ви знайшли всі слова, це хороший результат. Якщо у вас навіть залишився час - це відмінний результат. Якщо ви знайшли менше, ніж 23 слова, то за кожне пропущене слово приплюсовуйте 5 секунд штрафу (пороговий час дорівнює 2 хвилинам).

Таблиці Шульте

Це набір цифр (від 1 до 25), розташованих у довільному порядку в клітинах. Ви повинні якнайшвидше показати і назвати від одиниці до двадцяти п'яти всі цифри. Можна фіксувати цифри тільки поглядом або за допомогою ручки, але міток не залишати. Наведено п'ять таблиць для п'яти спроб. Необхідно реєструвати час, витрачений на цю роботу.

14	18	7	24	21
22	1	10	9	6
16	5	8	20	11
23	2	25	3	13
19	15	17	12	4

22	25	7	21	11
6	2	10	3	23
17	12	16	5	18
1	15	20	9	24
19	13	4	14	8

9	5	11	23	20
14	25	17	1	6
3	21	7	19	13
18	12	24	16	4
8	15	2	10	22

21	12	7	1	20
6	15	17	3	18
19	4	8	25	13
24	2	22	10	5
9	14	11	23	16

5	14	12	23	2
16	25	7	24	13
11	3	20	4	18
8	10	19	22	1
21	15	9	17	6

Оцінка результатів.

Добрий рівень концентрації уваги – якщо на кожному з таблиць витрачається не більше 40 секунд. Достатній рівень концентрації уваги – якщо на кожному з таблиць витрачається не більше 50 секунд. Концентрація слабка – якщо на кожному з таблиць витрачається більше 50 секунд.

Блок самоконтролю

1. Чи може обділена творчою уявою людина стати майстерним педагогом?
2. Для чого вихователю необхідна уважність і спостережливість?
3. Назвіть основні властивості уваги педагога.

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Увага – це:*

а) психічний процес, який забезпечує сприйняття об'єкта;

б) форма психічної діяльності людини, що виявляється у її спрямованості та зосередженості свідомості на об'єкті при одночасному абстрагуванні від інших.

2. *Уміє розподіляти увагу той, хто:*

а) може одночасно виконувати декілька справ;

б) може тривалий час аналізувати певний об'єкт;

в) швидко переходить від виконання однієї справи до іншої;

г) всі відповіді правильні.

3. *Самостійність мислення – це:*

а) об'єктивна оцінка себе та інших;

б) уміння знаходити шляхи розв'язання проблеми;

в) уміння використовувати суспільний досвід, незалежність власних суджень.

4. *Творча діяльність, заснована на створенні нових образів, називається:*

а) сприйняттям; б) мисленням; в) уявою; г) увагою.

5. *Уява – це:*

а) створення в корі головного мозку нових образів на основі набутого досвіду;

б) пригадування образів раніше сприйнятих предметів і явищ;

в) створення нових образів шляхом виокремлення тих чи інших рис предмета.

6. *Досвід в процесі уяви:*

а) не відіграє ролі; б) відіграє незначну роль; в) відіграє велику роль.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 7. Індивідуальний образ педагога – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття

План

1. Поняття про індивідуальний образ педагога.
2. Іміджування як засіб побудови власного образу, його закономірності.
3. Взаємооцінка створеного образу педагога.
4. Презентація власного портфоліо вихователя. Взаємооцінка представлених портфоліо.

Список рекомендованої літератури

1. Березкіна О. Імідж сучасного вчителя. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2011. №11. С. 84.
2. Браун Д. Имидж – путь к успеху. СПб., 1996.
3. Булатова О. Имидж педагога – мода или необходимость. *Директор школы*. 2003. №2. С. 74-79.
4. Галяпа М. Портфоліо як засіб самовдосконалення педагога. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. № 1. С. 22-27.
5. Мартинець Л. Імідж сучасного вчителя. Київ, 2011. 88 с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Індивідуальний образ педагога _____

Імідж (педагога) _____

Портфоліо (педагога) _____

Практичний блок

1. Підготуйте фоторекомендації “Як повинен виглядати стильний педагог” або зробіть зарисовки образу педагога. Фото чи зарисовки образу педагога вклейте в практикум.

2. Опишіть образ „Я”-педагога на основі усвідомлення своєї індивідуальності.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Саморегуляція _____

Творче самопочуття _____

Практичний блок

1. Доберіть вправи на засвоєння методів і техніки саморегуляції самопочуття педагога. Вклейте їх у практикум.

2. Складіть програму самонавчання.

3. Продумайте і запропонуйте варіанти можливого використання у професійному самовдосконаленні вихователя засобів керування психологічним станом (музикотерапія, бібліотерапія, працетерапія, імітаційна гра, аутогенне тренування).

Музикотерапія _____

Бібліотерапія _____

Працетерапія _____

Імітаційна гра _____

Блок самоконтролю

1. Для виявлення рівня емоційної стабільності рекомендуємо використати тест Айзенка на визначення емоційної стійкості.

1. Чи часто ви відчуваєте потребу мати друзів, які вас розуміють, можуть підбадьорити чи втішити?
2. Чи вважаєте ви, що вам важко відповідати «ні»?
3. У вас часто бувають спади та піднесення настрою?
4. Чи часто ви почуваете себе нещасним(ою) без достатніх причин?
5. У вас виникає почуття ніяковості й хвилювання, коли ви хочете розпочати розмову із симпатичним(ою) незнайомцем(кою)?
6. Чи часто ви непокоїтеся з приводу того, що зробили або сказали щось таке, чого не слід було робити або говорити?
7. Вас легко образити?
8. Чи правильно, що ви іноді сповнені енергії так, що все аж горить в руках, а іноді зовсім мляві?
9. Чи часто ви мрієте?
10. Вас часто непокоять почуття провини?
11. Ви вважаєте себе людиною збудливою й чутливою?
12. Чи часто, виконавши якусь важливу справу, ви відчуваєте, що могли б виконати її краще?
13. Чи буває, що вам не спиться через те, що різні думки лізуть у голову?
14. У вас буває прискорене серцебиття?
15. Чи бувають у вас напади тремтіння?
16. Чи непокоїтеся ви з приводу будь-яких неприємних подій, що могли б відбутися?
17. Вам часто сняться кошмари?
18. Чи турбує вас якийсь біль?
19. Ви можете назвати себе нервовою людиною?
20. Чи легко ви ображаєтеся, коли люди вказують на ваші помилки в роботі або на ваші особисті недоліки?
21. Чи непокоїть вас відчуття, що ви чимось гірші за інших?
22. Ви дбаєте про своє здоров'я?
23. Чи страждаєте ви на безсоння?

Підрахуйте кількість позитивних відповідей. За кожен таку відповідь отримуєте 1 бал. Для людини, яка набрала 12 і більше балів, характерна низька емоційна стабільність. Менше 12 балів свідчать про те, що емоційна стабільність людини сформована на достатньому рівні

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. Процес управління людиною власними психологічними і фізіологічними станами, а також вчинками – це:

а) саморозвиток; б) самовиховання; в) самовдосконалення; г) саморегуляція.

2. Виховання доброзичливості й оптимізму; контроль за своєю поведінкою (регуляція м'язового напруження, темпу рухів, мовлення, дихання); розрядка в діяльності (трудотерапія, музикотерапія, гумор, бібліотерапія, імітаційна гра); самопереконання належать до найважливіших засобів:

а) саморегуляції; б) самовиховання; в) самовдосконалення; г) саморозвитку.

3. Метод регуляції психічного стану за допомогою читання художніх творів називається:

а) трудотерапія; б) музикотерапія; в) бібліотерапія; г) імітотерапія.

4. Основні етапи аутогенного тренування:

- а) вивчення теоретичної літератури; б) входження у стан релаксації, самонавіювання на фоні стану релаксації, вихід із стану релаксації;
- в) читання, багаторазове повторення, запам'ятовування вивченого; г) фізкультурні вправи.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 9-10. Елементи акторської майстерності в роботі вихователя закладу дошкільної освіти – 4 год.

Форма проведення: практичне заняття з елементами тренінгу

План

1. Спільне та відмінне в театральній та педагогічній діяльності.
2. Драматургія і режисура педагогічної дії вихователя закладу дошкільної освіти.
3. Артистичні уміння вихователя закладу дошкільної освіти – важлива складова його педагогічної техніки.
4. Елементи сценічного мовлення і сценічного руху в повсякденній професійній діяльності вихователя.
5. Створення умов в закладі дошкільної освіти для розвитку артистичних умінь вихованців.

Список рекомендованої літератури

1. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. Київ, 1996.
2. Абрамян В.Ц. Засобами театральної педагогіки. Як важливо педагогу володіти основами акторської (виконавської) майстерності. *Рідна школа*. 1993. № 1. С. 61-65.
3. Журавленко І. Елементи артистизму в діяльності педагога. *Початкова школа*. 1998. № 1. С. 33-38.
4. Затія-дивоглядія: як зробити ляльковий театр другом кожної дитини / авт.-упор.: О. О. Тимофєєва, О. В. Борисенко. Вид. 2-ге, змін. та доповн. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 176 с., 8 іл.
5. Кан-Калик В. А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. М., 1990.
6. Карпенко З. С. Експресивна психотехніка для дітей. К., 1997.
7. Клепіков О.І., Кучерявий І.Т. Основи творчості особи: Навч. пос. для студ. вузу. Київ, 1996.
8. Методичні поради щодо організації театральної-ігрової діяльності дошкільників. Пам'ятка для вихователя. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. № 9. С. 27.
9. Сиротич Н.Б. Вихователь – людина двох професій: педагог та актор. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 12. С. 50–56.
10. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. К., 1997. С. 111-128.
11. Станиславский К. С. Работа актера над собой. М., 1956.
12. Стихун Н. Театральне мистецтво як засіб удосконалення педагогічної майстерності вчителя. *Нова педагогічна думка*. 2010. № 4. С. 132-136.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Артистизм _____

Артистична техніка _____

Блок самоконтролю

1. Назвіть внутрішні й зовнішні умови успішності педагогічного артистизму.
2. Назвіть структурні компоненти артистизму вихователя закладу дошкільної освіти.
3. Окресліть рівні сформованості артистизму вихователя закладу дошкільної освіти.
4. Визначте умови ефективної організаторської діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИХОВАТЕЛЯ

Заняття 12. Педагогічне спілкування – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття

План

1. Педагогічне спілкування, його функції та види.
2. Характеристика основних стилів спілкування (демократичний, ліберальний, авторитарний, інтегративний).
3. Педагогічний такт як основа спілкування вихователя з вихованцями
4. Техніка мовлення вихователя закладу дошкільної освіти.
5. Техніка невербальної взаємодії.

Список рекомендованої літератури

1. Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. М., 1987.
2. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении/ М., 1987.
3. Наварро Д. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. К., 2021. 192с.
4. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Київ, 2019. 192 с.
5. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. Київ, 2004.
6. Піз А. Мова рухів тіла. Київ, 2021. 416 с.
7. Товканець Т. Культура професійного спілкування. *Початкова школа*. 1997. № 10. С. 50-53.
8. Яценко Г. С. Спілкування педагога з вихованцями. *Рідна школа*. 1998. № 12. С. 73-76.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Спілкування _____

Педагогічне спілкування _____

Стиль спілкування _____

Особистісно орієнтоване спілкування _____

Педагогічний такт _____

Техніка мовлення _____

Блок самоконтролю

1. Назвіть типи ставлення вихователя до вихованців і стилі спілкування.
2. Розкрийте етапи спілкування.
3. Від чого залежить ефективність педагогічного спілкування?
4. Від чого залежить вибір стилю спілкування?
5. Яким чином можна розвивати педагогічний такт?

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Педагогічне спілкування – це:*
 - а) професійне спілкування педагога з дітьми, спрямоване на створення сприятливого емоційно-психологічного клімату;
 - б) різноманітні особистісні форми контакту за межами офіційних стосунків;
 - в) спілкування за допомогою невербальних засобів;
 - г) спілкування, що виражається в обміні інформацією і її розумінні партнерами.
2. *Функції, що не стосуються педагогічного спілкування:*
 - а) обмін інформацією та ролями; б) пізнання особистості;
 - в) співпереживання; г) відтворення.
3. *Стиль педагогічного спілкування:*
 - а) демократичний; б) педагогічний; в) особистісний; г) психолого-педагогічний.
4. *Наука про конфлікти:*
 - а) педагогічна синергетика; б) конфліктологія;
 - в) педагогічна соціоніка; г) педагогічна акмеологія.
5. *Перешкоди у спілкуванні:*
 - а) трампліни; б) бар'єри; в) конфлікти; г) суперечки.
6. *Етапи педагогічного спілкування за В. А. Кан-Каліком:*
 - а) аналіз ситуації, усвідомлення і формулювання задачі, розробка проекту рішення, практична реалізація запланованого рішення, аналіз результату;
 - б) визначення мети розповіді, вибір змісту, побудова розмови, кінцівка розповіді;
 - в) прогностичний, комунікативна атака, керування спілкуванням у ході педагогічного процесу, аналіз спілкування і його моделювання у наступній діяльності;
 - г) результативний.
7. *Педагогічний такт – це:*
 - а) почуття міри, яке показує найделікатнішу лінію поведінки педагога стосовно дітей, батьків чи колег, виявляється у здатності поважати інших, рахуватись з їхнім почуттям власної гідності;
 - б) міра педагогічно доцільного, домірного, відповідного ситуації і особливостям конкретного дошкільника впливу вихователя на дитину;
 - в) психічні властивості педагога, які є передумовою успішного виконання ним різних ролей у спілкуванні;
 - г) дотримання норм моралі.
8. *Педагогічний такт проявляється в:*
 - а) урівноваженій поведінці вихователя; б) постійній оцінці діяльності дітей;
 - в) прояві довіри до дітей; г) спрямованості на дитину.
9. *Педагогічні умови, які сприяють ефективності спілкування:*
 - а) володіння психолого-педагогічними якостями та уміннями; б) організаторські вміння;
 - в) дидактичні прийоми; г) методи навчання.

Кількість правильних відповідей _____

**Заняття 13. Майстерність і творчість вихователя
в організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти – 2 год.
Форма проведення: практичне заняття**

План

1. Майстерність організації навчальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
2. Розвивальне середовище та умови його створення.
3. Творчість вихователя в організації трудової діяльності дошкільників.
4. Сучасні форми організації ігрової діяльності.
5. Майстерність організації художньо-творчої і самостійної діяльності дітей у закладі дошкільної освіти.
6. Особливості взаємодії вихователя з обдарованими і відчуженими дітьми.

Список рекомендованої літератури

1. Гончаренко А. Особистісно орієнтована модель освіти : підготовка педагога. *Дошкільне виховання*. 2008. № 1. С. 11-13.
2. Зинченко С. Н. Трудные дети . Київ, 1998.
3. Індивідуальний підхід: Його суть і шляхи реалізації у вихованні дошкільників. Київ, 1996.
4. Кононко О. Розвивальне середовище та умови його створення. *Коментар до Базового компоненту дошкільної освіти в Україні*. Київ, 2003. С. 115-122.
5. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві). Київ, 1998. С. 231-232.
6. Одаренные дети: Пер. с англ. / Общ. ред. Г. В. Бурменской и В. М. Слущкого. М., 1991.
7. Проскура О. Обдарована дитина. Психологічний аспект проблеми. *Дошкільне виховання*. 1992. № 2-3.
8. Роджерс Н. Творчество как усиление себя. *Вопросы психологии*. 1990. № 9. С. 164-168.
9. Титаренко Т.М. Такие разные дети. Харків, 2016. 320 с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Партнерство ЗДО з батьками _____

Конфліктологія _____

Розвивальне середовище _____

Практичний блок

1. Розробіть практичні рекомендації для вихователів щодо ефективної організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

7. Якщо ви займаєтеся незнайомою справою, чи буде у вас бажання досягнути досконалості?
- а) так;
 - б) що вийде, те й добре;
 - в) якщо це не дуже важко, то так.
8. Якщо справа, яку ви не знаєте, вам подобається, чи хочете ви дізнатись про неї усе?
- а) так;
 - б) ні, треба вчитися найбільш важливому;
 - в) ні, я тільки задовольню свою цікавість.
9. Коли ви зазнаєте невдачі, то:
- а) якийсь час наполягаєте, навіть всупереч здоровому глузду;
 - б) відразу махнете рукою на справу, як тільки зрозумієте її нереальність;
 - в) продовжуєте робити свою справу, поки здоровий глузд не покаже непереборність перешкод.
10. Професію потрібно обирати, виходячи з:
- а) своїх можливостей і перспектив для себе;
 - б) стабільності, значимості, потрібності професії;
 - в) престижу й переваг, які вона забезпечить.
11. Подорожуючи, чи могли б ви легко орієнтуватися на маршруті, по якому вже пройшли?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) якщо місце сподобалося й запам'яталося, то так.
12. Чи можете ви згадати відразу ж після бесіди все, про що говорилось?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) згадаю все, що мені цікаво.
13. Коли ви чуєте слово незнайомою мовою, чи можете ви повторити його по складам без помилок, навіть не знаючи його значення?
- а) так;
 - б) ні;
 - в) повторю, але не зовсім правильно.
14. У вільний час ви волієте:
- а) залишатися наодинці, поміркувати;
 - б) перебувати в компанії;
 - в) мені байдуже, чи буду я один або в компанії.
15. Ви займаєтеся якоюсь справою. Ви вирішуєте припинити її тільки коли:
- а) справа закінчена і, як вам здається, виконана відмінно;
 - б) ви більш-менш задоволені зробленими;
 - в) справа здається зробленою, хоча можна зробити краще. Але навіщо?
16. Коли ви на самоті, ви:
- а) любите мріяти про якісь речі, можливо, й абстрактних;
 - б) за всяку ціну намагаєтеся знайти собі конкретне заняття;
 - в) іноді любите помріяти, але про речі, які пов'язані з вашими справами.
17. Коли якась ідея захоплює вас, то ви станете думати про неї:
- а) незалежно від того, де й з ким ви перебуваєте;
 - б) тільки наодинці;
 - в) тільки там, де є тиша.
18. Коли ви відстоюєте якусь ідею, ви:
- а) можете відмовитися від її, якщо аргументи опонентів здадуться вам переконливими;
 - б) залишитесь при своїй думці, які б аргументи не висувалися;
 - в) зміните свою думку, якщо опір виявиться занадто сильним.

Ключ для обробки

Тепер підрахуйте бали.

За відповідь «а» нараховуються 3 бали, за відповідь «б» – 1 бал, за відповідь «в» – 2 бали. Подані запитання діагностували межі вашої допитливості, впевненість у собі, стабільність, зорову і слухову пам'ять, прагнення до незалежності, здатність абстрагуватися і зосереджуватися. Ці показники і є якостями творчого потенціалу.

Інтерпретація результатів тесту

48 і більше балів – у вас закладено значний творчий потенціал, що надає вам багатий вибір творчих можливостей. Якщо ви на ділі зможете застосувати ваші здібності, то вам доступні найрізноманітніші форми творчості.

18 – 47 балів – у вас є якості, які дозволяють вам творити, але є й бар'єри. Найнебезпечніший бар'єр – страх, особливо для людей, орієнтованих на обов'язковий успіх. Острах невдачі сковує уяву - основу творчості. Страх може бути й соціальним, страхом суспільного осуду. Будь-яка нова ідея проходить через етап несподіванки, подиву, невизнання, осуду навколишніми. Острах осуду за нове та незвичне для інших, а також здивовані погляди, сковують творчу активність, знищують творчу особистість.

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. *Гуманізація педагогічного процесу дошкільного закладу полягає у:*

- а) збільшенні кількості гуртків;
- б) збільшенні об'єму знань;
- в) наданні дитини свободи вибору;
- г) організації виховного розвивального середовища, орієнтації на розвиток особистості, врахування індивідуальних потреб вихованців, дослідження їх розвитку.

2. *Ефективність виховної системи залежить від:*

- а) психологічного клімату в групі;
- б) цілісності і системності виховної системи;
- в) самопочуття дитини, її соціальної захищеності, внутрішнього комфорту;
- г) дисципліни в групі.

3. *Вирішальний вплив на ставлення батьків до вихователя має:*

- а) ставлення дитини до вихователя;
- б) ставлення вихователя до батьків вихованця;
- в) ставлення вихователя до їхньої дитини.

4. *Розвивальне предметне середовище – це:*

- а) система умов, що забезпечує повноту розвитку діяльності дитини і її особистості;
- б) естетичні умови, що сприяють гармонійному розвитку дітей;
- в) оформлення в одному стилі предметного світу навколо дитини;
- г) іграшки, настільні ігри, спортивний інвентар.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 14. Творчість педагога у застосуванні методів виховання і навчання дошкільників – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття

План

1. Способи вербального впливу вихователя на дитину:
 - а) техніка переконання;
 - б) навіювання в педагогічному процесі.
2. Особливості застосування методів і прийомів у роботі з дітьми раннього віку.
3. Педагогічна оцінка у виховання дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку.
4. Аналіз передового педагогічного досвіду вихователя дітей дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Бех І. Значення методу педагогічного умовляння у вихованні особистості. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №9. С. 38-45.

2. Богат В. Теорія розв'язання винахідницьких завдань – наука навчання творчості. *Дошкільне виховання*. 1995. № 1. С. 29-30.
3. Васильєва Т. Вихователь та діти. Стиль проведення занять. *Дитячий садок*. 2004. № 33. С. 5-6.
4. Кволс К. Радість виховання. Як виховати дитину без покарання. Київ, 2020. 224 с.
5. Ковальчук Я. Індивідуальний підхід к вихованню ребенка. М., 1989.
6. Конгер Д. Мистецтво переконування. Київ, 2017. 88 с.
7. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості. Київ, 1998. С. 225-231.
8. Кононко О., Терещенко О. Виховуємо креативність. *Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»* / Наук. кер. та заг. ред. О. Л. Кононко. 2-ге вид., випр. Київ, 2009. С. 71-90.
9. Кучерявий А. Г. Педагогика и психология детского творчества (Аспект самоформирования умений организовывать творчество детей). Киев, 1998.
10. Нікітін Б. П. Сходінки творчості або розвиваючі ігри. Київ, 1991.
11. Піроженко Т. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Тернопіль, 2010. С. 69-129.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Переконання _____

Навіювання _____

Передовий педагогічний досвід _____

Практичний блок

1. Підготуйтеся до демонстрації ситуацій переконувального впливу:

➤ *вихователя на дітей*

➤ *педагога на батьків*

Зрідка														
Ніколи														
№ питання	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ:

1. Ординарність - захопленість.
2. Залежність - самостійність.
3. Самовпевненість - самокритичність.
4. Професійна ригідність - професійна гнучкість.
5. Індиферентність - рефлексивність.
6. Імпровізація - стереотипність.
7. Професійна невпевненість - професійна самосвідомість.
8. Занижена самооцінка - висока самооцінка.
9. Спрощене розуміння дітей - глибоке розуміння дітей.
10. Односторонній підхід - цілісний підхід до дітей.
11. Самовладання - невитриманість.
12. Недостатня комунікативність - контактність.
13. Задоволення знаннями - пізнавальні потреби.
14. Стандартний підхід - творча спрямованість.

Тестова перевірка

Оберіть правильну відповідь

1. Для вибору оптимальних методів виховання, потрібно:

а) з'ясувати сутність кожного методу і вибрати з існуючого розмаїття методи, що відповідають висунутим вимогам;

б) проаналізувати ситуацію і вибрати відповідний метод;

в) встановити, який метод дозволяє швидше за інших досягнути поставленої мети;

г) всі відповіді правильні.

2. Методи і технології, що сприяють формуванню соціальних якостей у дітей:

а) проблемний метод;

б) технологія співробітництва і взаємодії;

в) словесний метод;

г) метод наочності.

3. Переконання – це:

а) звернення до неусвідомлюваної сфери психіки;

б) звернення до свідомості людини з опертям на її почуття й досвід з метою формування в неї свідомого ставлення до норм поведінки;

в) підказка;

г) логіка доведення.

4. Форми переконання:

а) команда; б) бесіда;

в) розпорядження; г) роз'яснення.

5. До форм переконання не належать:

а) роз'яснення; б) розповідь;

в) осуд; г) доведення.

6. Навіювання – це:

а) неусвідомлений вплив однієї людини на іншу, який викликає певні зміни в її психології і поведінці;

б) звернення до свідомості людини з опертям на її почуття й досвід з метою формування в неї свідомого ставлення до норм поведінки

в) переконання;

г) логіка доведення.

7. До форм навіювання не належить:

а) вказівка; б) натяк;

в) схвалення; г) доведення.

Кількість правильних відповідей _____

Заняття 15. Шляхи професійного самовиховання педагога закладу дошкільної освіти – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття

План

1. Самовиховання як психолого-педагогічний процес.
2. Головні напрями самовиховання.
3. Засоби здійснення самовиховання.
4. Аналіз методів самовиховання (на індивідуальному матеріалі).
5. Професійне вигорання: ознаки, причини, шляхи запобігання та подолання.

Список рекомендованої літератури

1. Березовська Л.І. Самовиховання та саморегуляція особистості. Київ, 2011. 168 с.
2. Панасенко Е. Самовдосконалення вчителя як засіб формування педагогічного ідеалу. *Рідна школа*. 1998. № 6.
3. Педагогічна майстерність / За ред. І. А. Зязюна. Київ, 2004.
4. Самокоучинг. Як запобігти професійному вигоранню / Уклад. Л.Кудрик, А.Бешлей, У.Мельник. Київ, 2019. 216 с.
5. Солодухова О. Психокорекція особистісних якостей молодого вчителя. *Рідна школа*. 1998. № 4.
6. Рувинский Л. И. Самовоспитание личности . М., 1984. С. 35-42.

Завдання до самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Самовиховання _____

Самовдосконалення _____

Саморозвиток _____

Неформальна освіта _____

Інформальна освіта _____

Селфкоучинг (самокоучинг) _____

Синдром професійного вигорання _____

Практичний блок

1. Напишіть самохарактеристику за планом: мета життя; характеристика інтелекту; життєвий досвід; позитивні і негативні риси; готовність до педагогічної діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Заняття 16. Технології розвитку творчої особистості – 2 год.

Форма проведення: практичне заняття

План

1. Процеси формування та розвитку творчої особистості.
2. Психолого-педагогічні умови творчого розвитку дошкільників.
3. Стандартна і творча діяльність.
4. Творчі ситуації. Творчі навчальні задачі.
5. Етапи творчого процесу.

Список рекомендованої літератури

1. Белова Е. С. Одаренность малыша: раскрыть, понять, поддержать. М.: МПСИ: Флинта, 2004. 144 с.
2. Бугрій О. Творчість у педагогічній діяльності. *Вища школа*. 2009. №4. С. 87–92.
3. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психологические очерки: Кн. для учителя. 3-е изд. М.: Просвещение, 1991. 93 с.
4. Загородня Л. П., Титаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навчальний посібник. Суми, 2010.
5. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. М.: Педагогика, 1990. 144 с.
6. Клименко В. В. Психологія творчості. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.
7. Моляко В. О., Музика О.Л. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир: Вид-во Рута, 2006. 320 с.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
9. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навчально-методичний посібник. Київ: ІЗМН, 1996. 236 с.
10. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
11. Швай Р. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. 200 с.

Завдання для самостійної роботи

Понятійний блок

Дайте визначення понять:

Обдарованість _____

Творча активність _____

Творчі здібності _____

Творчі можливості _____

Завдання для самостійної роботи

Практичний блок

1. Ознайомтесь з індивідуальними особливостями дітей (темперамент, здібності, характер) описаними в психолого-педагогічній літературі та у вигляді таблиці опишіть їх вплив на творчий розвиток особистості.

Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку		
Темперамент	Здібності	Характер

2. Доберіть блок завдань/методик для діагностики творчого розвитку дітей дошкільного віку та коротко опишіть їх (не менше 3):

Назва методики, автор	Мета	Процедура проведення

3. Розробіть 2–3 завдання для творчого розвитку дітей дошкільного віку:

Назва творчого завдання	Вік дітей	Термін та місце проведення	Мета	Спосіб виконання	Очікуваний результат

4. Запропонуйте план-конспект нетрадиційного заняття з дітьми дошкільного віку (вік за вибором), спрямований на розвиток творчих здібностей. Вклейте у практикум.

В: конструктивно-виконавчий рівень пізнавальної активності;

С: репродуктивно-виконавчий рівень пізнавальної активності;

Д: репродуктивно-наслідувальний рівень пізнавальної активності;

Домалюй і розкажи:

А: творчий рівень пізнавальної активності;

В: конструктивно-виконавчий рівень пізнавальної активності;

С: репродуктивно-виконавчий рівень пізнавальної активності;

Д: репродуктивно-наслідувальний рівень пізнавальної активності;

Особливості пізнавальної діяльності:

Уміння уважно слухати, не відволікатись:

А: високий рівень;

В: достатньо високий рівень;

С: середній рівень;

Д: низький рівень .

Уміння запам'ятовувати новий матеріал:

А: високий рівень;

В: достатньо високий рівень;

С: середній рівень;

Д: низький рівень .

Уміння спостерігати, виділяти спільне і відмінне у новому, порівнювати з уже відомим:

А: високий рівень;

В: достатньо високий рівень;

С: середній рівень;

Д: низький рівень .

Здатність застосовувати нові знання у притаманних видах діяльності:

А: високий рівень;

В: достатньо високий рівень;

С: середній рівень;

Д: низький рівень .

Уміння розмірковувати, встановлювати зв'язки

А: високий рівень;

В: достатньо високий рівень;

С: середній рівень;

Д: низький рівень .

Завдання на виявлення особливостей спілкування і статусу дитини в сім'ї:

Намалюй себе і свою сім'ю.

А: висока статусна позиція дитини в сім'ї;

В: достатньо комфортна статусна позиція дитини в сім'ї;

С: напружені взаємини дитини з членами сім'ї;

Д: некомфортні стосунки дитини з членами сім'ї.

Завдання на виявлення характеру самооцінки:

Самооцінка:

А: завищена;

В: адекватна;

С: занижена;

Д: низька.

Назва завдання	Варіанти виконання			
	А	В	С	Д
Пізнавальна діяльність:				
• Пригоди ведмедика				
• Конструювання фортеці				
• Домалюй і розкажи				
Особливості пізнавальної діяльності:				
• Уміння уважно слухати, не відволікатись				

• Уміння запам'ятовувати новий матеріал				
• Уміння спостерігати, виділяти спільне і відмінне у новому, порівнювати з уже відомим				
• Здатність застосовувати нові знання у притаманних видах діяльності				
• Уміння розмірковувати, встановлювати зв'язки				
Завдання на виявлення особливостей спілкування і статусу дитини в сім'ї:				
• Намалюй себе і свою сім'ю				
Завдання на виявлення характеру самооцінки:				
• Самооцінка				

Індивідуальні характеристики особистості дитини:

**Заняття 19. Технології розвитку творчої особистості вихователя
закладу дошкільної освіти – 2 год.
Форма проведення: практичне заняття**

План

1. Психолого-педагогічні умови, які сприяють творчій педагогічній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти, його самореалізації.
2. Індивідуальна та колективна форми розвитку педагогічної творчості вихователя.

Список рекомендованої літератури

1. Панько Е. А. Психология деятельности воспитателя детского сада. Минск, 1986.
2. Селевко Г. К., Селевко А.Г. Социально-воспитательные технологии. М., 2000. 236 с.
3. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
4. Швай Р. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. 200 с.

Завдання для самостійної роботи

Практичний блок

1. Розробіть тематику лекцій для вихователів з підготовки їх до педагогічної творчості (до 10 тем).

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ (екзамен)

1. Поняття педагогічної творчості. Педагогіка творчості як галузь педагогічної науки, об'єкт вивчення, завдання.
2. Історичний розвиток педагогічної творчості.
3. Фактори, що зумовлюють зміни професійної діяльності вихователя.
4. Педагогічна творчість вихователя дошкільного навчального закладу
5. Основні поняття: творчість, творча діяльність, педагогічна творчість, творча педагогічна діяльність.
6. Рівні творчої педагогічної діяльності (репродуктивний, раціоналізаторський, конструкторський, новаторський).
7. Критерії творчої педагогічної діяльності (бачення нової проблеми у зовнішній знайомій ситуації, знаходження варіантних шляхів її вирішення; застосування науково-доказового вибору дій у конкретній педагогічній ситуації; проведення систематичного самоаналізу професійної діяльності, науково-дослідницької роботи з творчого узагальнення власного досвіду та досвіду колег; володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю дітей з метою розвитку їх творчих можливостей; реалізація на практиці принципів педагогіки співробітництва; прояв гнучкості при виборі оптимального управлінського рішення у нестандартних (можливо, конфліктних) ситуаціях; оригінальне проектування / конструювання НПВ).
8. Закони педагогіки творчості (педагогічної розвивальної взаємодії, фасилітаційного режиму педагогічного впливу, взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу, неперервної творчої реалізації та самореалізації особистості).
9. Принципи педагогіки творчості (взаємозумовленості освіти і творчого розвитку особистості, самоорганізації, узгодження розвитку учнів з власними тенденціями розвитку).
10. Принципи педагогічної творчості (діагностики, оптимізації, взаємозалежності, фасилітації, креативності, доповнення, варіантності, самоорганізації).
11. Авторські творчі технології педагогів-новаторів: Ш. Амонашвілі, І. Волкова, І. Іванова, Є. Ільїна, С. Лисенкової, В.Шаталова, М. Щетініна, В. Сухомлинського, О. Захаренка.
12. Поняття обдарованість. Обдарована дитина.
13. Види обдарованості (за ступенем сформованості; за видом діяльності; за широтою проявлення; за формою; за віковими особливостями). Модель обдарованості (за Дж.Рензулі).
14. Діагностика обдарованості.
15. Прояви обдарованості.
16. Технології навчання дітей з ознаками обдарованості: мета, характеристика, зміст та організація навчання.
17. Технології родинного виховання (та їх різновиди).
18. Педагогічна цілеспрямованість і зовнішня культура педагога.
19. Шляхи формування педагогічної майстерності.
20. Поняття про педагогічну техніку.
21. Елементи акторської майстерності у роботі педагога.
22. Самовиховання – шлях формування професійної майстерності.
23. Складові педагогічної майстерності.
24. Поняття про педагогічну майстерність.
25. Розвиток педагогічної уяви.
26. Особливості педагогічної діяльності.
27. Педагогічне мислення, його розвиток.
28. Педагогічна емпатія: психолого-педагогічна характеристика.
29. Поняття про педагогічну рефлексію.
30. Педагогічні здібності та їх розвиток.

31. Педагогічний такт та його розвиток.
32. Навіювання як метод педагогічного впливу.
33. Переконавання як метод педагогічного впливу.
34. Стили педагогічного спілкування.
35. Складові педагогічної техніки.
36. Майстерність педагога в управлінні собою. Основи техніки саморегуляції.
37. Охарактеризуйте особливості «театру фізичної культури» М. Єфименка.
38. Охарактеризуйте педагогічне новаторство відомих Вам новаторів дошкільної справи.
39. Охарактеризуйте педагогічне новаторство С. Лисенкової.
40. Охарактеризуйте педагогічне новаторство подружжя Нікітіних.
41. Охарактеризуйте педагогічне новаторство Ш. Амонашвілі.
42. Охарактеризуйте педагогічне новаторство В. Сухомлинського.
43. Охарактеризуйте педагогічне новаторство А. Макаренка.
44. Охарактеризуйте педагогічне новаторство Я. Корчака.
45. Доведіть значення педагогічної творчості.
46. Обґрунтуйте актуальність педагогічної спадщини педагогів-новаторів.
47. Охарактеризуйте творчий почерк відомого Вам педагога-новатора.
48. Педагогічне новаторство у роботі з батьками.
49. Охарактеризуйте творчість відомого Вам педагога-«дошкільника».
50. Критерії оцінки педагогічного новаторства. Приклади.
51. Педагогічне новаторство: розкрийте зміст поняття. Наведіть конкретний приклад.
52. Новаторство у галузі дошкільного виховання.
53. Розкрийте новаторські методи відомих Вам педагогів-«дошкільників».
54. Новаторські програми навчання і виховання дітей дошкільного віку.
55. Педагогічне новаторство В. Шаталова.
56. Підберіть 3 ситуації педагогічного спілкування і дайте їх кваліфікаційний аналіз.
57. Що таке педагогічна уява? Розвиток педагогічної уяви.
58. Що таке «гуманістичне виховання»? Обґрунтуйте відповідь.
59. Розробіть схему заняття для дітей дошкільного віку з використанням інноваційних методів навчання.
60. Охарактеризуйте приклад з Вашої педпрактики про особистісне спілкування педагога.
61. Проаналізуйте педагогічну ситуацію, що характеризує педагогіку співробітництва.
62. Розробіть конспект заняття з використанням нетрадиційних методів навчання.
63. Запропонуйте план розвитку педагогічних здібностей.
64. Складіть план розвитку сюжетно-рольової гри.
65. Складіть план професійного самовдосконалення.
66. Складіть план розвитку творчості на тиждень.
67. Складіть програму особистісного саморозвитку.
68. Дайте аналіз педагогічної ситуації з точки зору майстерності.
69. Складіть план проведення нетрадиційного виховного заходу для дітей за участі батьків.
70. Вправи на розвиток педагогічної майстерності під час підготовки педагога у вузі.
71. Запропонуйте сценарій нетрадиційного виховного заходу в закладі дошкільної освіти.
72. Що таке «педагогіка співробітництва»? Наведіть приклад.
73. Складіть план професійного самовдосконалення.
74. Що таке педагогічна увага? Розвиток педагогічної уваги.
75. Запропонуйте тему, план підготовки і проведення цікавих заходів з вихователями ЗДО з метою розвитку у них творчого потенціалу.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Авторитарне навчання – примусове, безособистісне, інтелектуалізоване навчання, що оцінюється ззовні та спрямоване на засвоєння знань.

Авторитарний стиль керівництва – стиль диктату. Підлеглий розглядається як пасивний виконавець і йому фактично відмовлено в праві на самостійність та ініціативу.

Авторитет – загально визнаний вплив людини на інших, який визначається її цінністю для них, об'єктивними заслугами.

Артистизм (педагогічний) – здатність до органічного існування в умовах педагогічного процесу, внутрішня витонченість, прагнення до нестандартних рішень через образні асоціації, вміння вибудовувати свою поведінку в ті моменти, коли здійснення педагогічного впливу природним шляхом не приводить до бажаного результату і необхідна свідомо створена поведінка у відповідності з ситуацією.

Аутогенне спілкування – метод свідомої психічної саморегуляції людини, що полягає в оволодінні системою прийомів концентрації уваги, самонавіювання тощо.

Багатство мовлення – якість мовлення, що характеризує активний запас мовних засобів, із яких людина здатна вибрати потрібний елемент і застосувати його для вираження необхідної інформації.

Бар'єри спілкування – перешкоди, що виникають у спілкуванні.

Бібліотерапія – метод регуляції психічного стану за допомогою читання художніх творів, віршів тощо.

Вибірковість сприймання – залежність сприймання від набутого досвіду, мети, змісту життя, діяльності; індивідуальних особливостей людини.

Виразність мовлення – особливості структури мовлення, які підтримують увагу та інтерес слухача.

Гіперкомунікабельність – риса особистості, що виражає високий рівень потреби у спілкуванні. Вона, як правило, характеризується великою кількістю поверхових контактів, у яких центром комунікації є ця людина.

Гіпокомунікабельність – риса особистості, що виражає низький рівень потреби у спілкуванні. Вона характеризується невеликою кількістю контактів, пасивною позицією людини у комунікативному акті.

Гнучкість голосу – здатність голосу легко і швидко змінюватися за висотою, тембром, силою і тривалістю звучання.

Гуманістична спрямованість – спрямованість на особистість іншої людини.

Демократичний стиль керівництва – стиль, що ґрунтується на глибокій повазі до особистості кожного, основою його є довіра й орієнтація на самоорганізацію, самокерівництво, самоуправління особистості та колективу.

Дикція – чітка вимова звуків, складів, слів, фраз.

Дистанція у спілкуванні – відстань між тими, хто спілкується, що виступає ознакою характеру взаємодії. Розрізняють інтимну (до 45 см), персональну (120 см), соціальну (120-400 см) та публічну (400-700 см) дистанції у спілкуванні.

Експресивність мовлення – виявлення в мовленні найрізноманітніших почуттів і оцінок мовця за допомогою засобів виразності.

Емоційна стабільність – здатність володіти собою у будь-якій ситуації, зберігати самоконтроль, здійснювати саморегуляцію незалежно від сили зовнішніх факторів, що провокують емоційний зрив.

Емпатія – здатність виявляти співчуття і співпереживання іншим людям, розуміти їхній стан, готовність надати їм посильну допомогу.

Жести – виразні рухи рук, пальців, що використовуються як засіб спілкування людей.

Зворотній зв'язок у педагогічному спілкуванні – відомості про наслідки власних дій.

Здібності – індивідуальні особливості, які визначають успішність тієї чи іншої діяльності.

Ідентифікація – процес ототожнення людини з іншою людиною, групою людей.

Імітаційна гра (імітотерапія) – активний метод опосередкованого впливу на психічний стан, що полягає у програнні суб'єктом ролі такої людини, якою б йому хотілося бути.

Імітація – здатність наслідувати рухи, жести, міміку, голос іншої людини.

Інтерактивна сторона педагогічного спілкування – аспект спілкування, що характеризує стратегію взаємодії партнерів. Виділяють такі типи стратегій взаємодії: конкуренція, кооперація, співробітництво.

Інтонація – певний ритмомелодійний лад мовлення, який виявляється у підвищенні або зниженні тону під час промовляння.

Комунікабельність – риса особистості, яка виявляється у здатності легко вступати в контакт і відчувати задоволення від процесу комунікації.

Комунікативна сторона спілкування – аспект спілкування, що виражається в обміні інформацією і її розумінні партнерами.

Комунікативні вміння – різновид професійних умінь педагога, що відображає рівень його готовності до реалізації професійного спілкування.

Комунікативні ознаки мовлення – точність, логічність, багатство, чистота, доречність, достатність, якість, виразність, емоційність висловлювання.

Комунікативність – професійна здатність педагога, що характеризується потребою у спілкуванні, готовністю легко вступати в контакт і відчувати задоволення від процесу комунікації.

Конфлікт – крайнє загострення суперечностей, зіткнення особистостей – їхніх ідей, інтересів, потреб, оцінок, рівня домагань тощо.

Креативність - сутність якостей психіки, що забезпечують продуктивні перетворення в діяльності особи, а також засоби до створення якісно нового.

Культура мовлення – вміння активно використовувати сучасну літературну мову з усіма її багатствами, з притаманними літературній мові нормами.

Міміка – сукупність рухів частин обличчя людини, що виражають її стан або ставлення до того, що вона сприймає.

Мотивація – спонукання, що викликають активність організму і визначають її спрямованість.

Навіювання – неусвідомлений вплив однієї людини на іншу, який викликає певні зміни в її психології і поведінці.

Невербальне спілкування – спілкування, що здійснюється немовними засобами; позою, міжособистісним простором.

Нерефлексивне слухання – умовно пасивне слухання, що полягає в умінні уважно слухати співрозмовника, не втручаючись у його мовлення своїми зауваженнями.

Неформальне спілкування – різноманітні особистісні форми контакту за межами офіційних стосунків.

Новаторський педагогічний досвід – педагогічні ідеї, що виходять за межі існуючих нормативів і сприяють створенню нових педагогічних систем і технологій.

Обдарованість – 1) високий рівень задатків, схильностей. Обдарованість є результатом і свідченням високого рівня інтелектуального розвитку. Існує загальна і спеціальна обдарованість. Обдарованість виявляється в конкретних психічних процесах. Розрізняють моторну, сенсорну, перцептивну, інтелектуальну обдарованість тощо. Обдарованість є сплавом природженого і набутого досвіду; 2) індивідуальна потенціальна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності.

Обдаровані діти – діти, в яких у ранньому віці виявляються здібності до виконання певних видів діяльності.

Пантомімічні рухи – виразні рухи тіла або його окремих частин, зміна в ході, поставі, жестах, які передають психічний стан, ставлення до тих чи інших явищ.

Педагогічна задача – виявлені в навчально-виховному процесі суперечності, які враховує вихователь, стимулюючи розвиток особистості дитини, це педагогічна мета, поставлена за певних умов (ситуація + мета = задача).

Педагогічна креативність - внутрішня передумова творчої педагогічної діяльності, що полягає у творчій активності вчителя і не стимулюється ззовні.

Педагогічна майстерність – комплекс властивостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності.

Педагогічна ситуація – фрагмент педагогічної діяльності, що містить суперечності між досягнутим і бажаним рівнями вихованості дітей і дитячого колективу.

Педагогічна творчість - 1) оригінальний, високоефективний підхід педагога до навчально-виховних завдань, збагачення теорії і практики виховання і навчання; 2) діяльність, що породжує дещо якісно нове і відрізняється неповторністю, оригінальністю й суспільно-історичною унікальністю; 3) діяльність, що спрямована на постійне вирішення низки освітніх завдань в обставинах, що змінюються, під час якої педагог виробляє і втілює у спілкуванні з дітьми оптимальні, органічні для даної педагогічної індивідуальності нестандартизовані педагогічні рішення, опосередковані особливостями об'єкта-суб'єкта педагогічного впливу.

Педагогічна техніка – вміння керувати своїми поведінкою і діяльністю, взаємодіяти з іншими людьми.

Педагогічний такт – почуття міри, яке показує найделікатнішу лінію поведінки педагога стосовно дітей чи колег, виявляється у здатності поважати інших, рахуватися з їхнім почуттям власної гідності.

Педагогічний імідж – професійний образ педагога, який він собі створює відповідно до його уявлень про зовнішній вигляд, поведінку і характер діяльності у певній ситуації.

Педагогічне спілкування – професійне спілкування педагога з дітьми, спрямоване на створення сприятливого емоційно-психологічного клімату в колективі. Виділяють такі етапи педагогічного спілкування: прогностичний (моделювання педагогом спілкування); “комунікативна атака” (організація спілкування в момент початкової взаємодії); керування спілкуванням у ході педагогічного процесу; аналіз спілкування і його моделювання у наступній діяльності.

Педагогічний талант – виняткова здатність людини до педагогічної діяльності.

Педагогічні здібності – сукупність психічних особливостей вихователя, необхідних для успішного оволодіння педагогічною діяльністю, її ефективного здійснення.

Педагогічні уміння – сукупність послідовно розгорнутих дій, що ґрунтуються на теоретичних знаннях. Частина цих дій може бути автоматизованою (навички).

Переконання – звернення до свідомості людини з опорою на її почуття і досвід з метою формування в неї свідомого ставлення до норм поведінки.

Перцептивна сторона спілкування – аспект спілкування, що виявляється в сприйманні і розумінні партнерами один одного.

Перцепція – відображення речей і явищ у свідомості за допомогою органів чуттів.

Професіограма вихователя – певний набір якостей і особистісних характеристик, необхідних для роботи з дітьми. До професіограми вихователя входить життєва позиція; загальна культура; педагогічна спрямованість; моральні, вольові якості особистості; педагогічні здібності; креативність; високий рівень загальних і спеціальних знань; особливості уваги; зовнішній вигляд тощо.

Релаксація – розслаблення, перехід у стан рівноваги.

Рефлексія – здатність свідомості людини зосередитися на самій собі.

Самовиховання – формування людиною своєї особистості відповідно до свідомо поставленої мети.

Самонавіювання – вплив людини на саму себе з метою самовиховання, внаслідок чого в неї виникають різні психічні і соматичні стани.

Самооцінка – оцінювання людиною своїх власних якостей і поведінки, досягнень і невдач, достоїнств і недоліків.

Саморегуляція – процес управління людиною власними психологічними і фізіологічними станами, а також вчинками.

Співпереживання – переживання людиною тих самих почуттів і емоцій, які характерні для людей, що знаходяться поруч.

Співробітництво педагогічне – спільна діяльність педагога та дітей, що характеризується активним залученням дітей у спільну працю, навчання й викликає радісне почуття успіху, задоволення, руху вперед, розвитку.

Стиль педагогічного спілкування – система способів і прийомів спілкування, яка має стійкі характеристики і залежить від особистісних якостей педагога та параметрів ситуації спілкування.

Творче самопочуття – внутрішній стан, що визначає творчий характер діяльності педагога під час навчально-виховного процесу.

Толерантність – терпимість до чужих думок.

Увага (педагогічна) – спрямованість і зосередженість свідомості педагога на будь-якому реальному чи ідеальному об’єкті педагогічної діяльності – особистості дитини, конкретній педагогічній ситуації тощо.

Уміння вербального спілкування – комунікативне вміння педагога, яке полягає у використанні в професійному спілкуванні жестів, міміки, пантоміміки; якості голосу, діапазон, тональність; голос, шум; системи знаків організації простору, часу в комунікативному процесі.

Навчальне видання

Ольга Андріївна Козлюк
Руслана Григорівна Найда

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ
Практикум

Навчальний посібник
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Підп. до друку 13.09.2021
Формат 60x84 1/16
Папір офісн.
Друк цифр.
Гарнітура Times
Ум. др. арк. 4,7

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С. Бандери, 12